

INHOUDSOPGAVE

VERANTWOORDE, TRANSPARANTE EN DEMOCRATISCHE IMPLEMENTATIE VAN DE WETTEN VAN 5 AUGUSTUS 1992 EN 7 DECEMBER 1998 (JANUARI 2004 - MEI 2005) (BEELDVORMING – ANALYSE VAN DE BESCHIKBARE VERSLAGEN 2004)		1
1.	INLEIDING	1
2.	STRUCTUREN	2
2.1.	Lokaal niveau	2
2.1.1.	Algemeen	2
2.1.2.	Uitbreiding van de politiecapaciteit met 3 232 personen	3
2.1.3.	Andere elementen om de politiecapaciteit uit te breiden	6
2.1.4.	Grote steden	7
2.2.	Federaal niveau	7
2.2.1.	Algemeen	7
2.2.2.	Structuur van het federale niveau van de federale politie	8
2.2.3.	De bestuurlijke directeurs-coördinatoren en de gerechtelijke directeurs	11
2.2.4.	De laboratoria voor technische en wetenschappelijke politie	12
2.3.	Samenwerking	12
3.	SYSTEMEN	14
3.1.	Reglementering, omzendbrieven, richtlijnen, enz.	14
3.2.	Gehypothekeerde capaciteit	16
4.	PERSONEEL	17
4.1.	Statuut	17
4.2.	Rekrutering, opleiding en aanstelling	19
4.2.1.	Rekrutering	19
4.2.2.	Opleiding	21
4.3.	Mobiliteit	22
4.4.	Operationele capaciteit	22
4.5.	Sociaal secretariaat	22
4.6.	Andere betrokken partijen	23
4.7.	Het betrekken van privé-ondernemingen bij de veiligheid	24
5.	WAARDEN	25
6.	MIDDELEN	25
6.1.	Financiering	25
6.2.	Infrastructuur	27
6.3.	Astrid	28
6.4.	Uniform en visuele identiteit	29
7.	CONCLUSIES	30
	NOTEN	32

VERANTWOORDE, TRANSPARANTE EN DEMOCRATISCHE IMPLEMENTATIE VAN DE WETTEN VAN 5 AUGUSTUS 1992 EN 7 DECEMBER 1998 (JANUARI 2004 - MEI 2005) (BEELDVORMING – ANALYSE VAN DE BESCHIKBARE VERSLAGEN 2004)

1. INLEIDING

De verantwoorde en transparante implementatie van de geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus, verloopt nog altijd niet probleemloos en lokt nog geregeld kritiek uit die niet steeds terecht noch verifieerbaar of geverifieerd is. Om dit te proberen te verhelpen, kan men op elk niveau een aantal beslissingen nemen, maar toch zal die kritiek niet gemakkelijk verdwijnen. We willen nochtans herinneren aan het volgende: (1) de meeste actoren, betrokken partijen, overheden, enz. waren het erover eens dat een verandering van het politielandschap noodzakelijk was; (2) gezien alle verwezenlijkingen na de 'Octopus-akkoorden' en de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus (hierna afgekort WGP) is het niet meer mogelijk (noch wenselijk) om terug te keren naar de vroegere situatie; (3) het zou niet verstandig zijn om de politiediensten opnieuw te hervormen, althans niet te grondig, op een ogenblik waarop de fase van de laatste bijstellingen in zicht is. Bovendien zouden de mensen die actief en positief bijdragen tot de implementatie van de nieuwe wet, door nieuwe grote veranderingen teleurgesteld kunnen worden en zouden degenen die ook nu nog ontevreden zijn, dat morgen wellicht niet minder zijn; (4) de zaken evolueren sinds enige tijd in de goede richting.

Ook bestaat er een tendens om te vaak enkel en alleen de negatieve punten te laten horen eerder dan de positieve vooruitgang die geboekt is, hoewel die vaak aanzienlijk is. Het blijft een reusachtige hervorming en velen vergeten te vaak de redenen van deze hervorming. Het is gemakkelijk om de schuld van alles wat niet werkt op de hervorming te schuiven, terwijl talrijke problemen ook al vóór de hervorming bestonden of zich ook zonder hervorming zouden hebben gesteld.

Het is nu belangrijk om de nog bestaande culturele of structurele moeilijkheden aan te pakken zonder daarbij nieuwe problemen te creëren.

Op de Ministerraad van 30 en 31 maart 2004 over Justitie en Politie is een belangrijke stap gezet en is nogmaals geprobeerd om oplossingen te vinden voor de verschillende problemen die gekend zijn of die de betrokken partijen te kennen geven (politici, politieverantwoordelijken, vakbonden, en, *last but not least*, burgers.). Eén van de grote discussiepunten heeft betrekking op de 2 500 extra politieagenten (uiteindelijk 3 232) die volgens het regeerakkoord op straat zouden worden ingezet, maar die voor het ogenblik nog niet voldoende zichtbaar zijn. Ook wordt er, soms wat te snel en overdreven, geklaagd over een te zware bureaucratie en administratie. Dat is een onvermijdelijk gevolg van een eengemaakt statuut, de onafgebroken beleidsverantwoording die de politiechefs dienen af te leggen en de gewijzigde aanpak in de politiezones en vooral de meergemeentenzones (waar de werkorganisatie moest worden herzien). Daarnaast zijn er klachten over bepaalde reglementaire bepalingen (cf. de wet betreffende de bijzondere opsporingsmethoden, het statuut, het eigen beheer van het budget en het personeel, enz.) die dergelijke administratie opleggen.

Men vergeet echter te gemakkelijk wat er allemaal op het spel staat, met name inzake financiën, wedde, vergoeding van bepaalde prestaties, beginselen van goed beheer en beheer van de staatsgelden evenals het intern toezicht, waarover en overigens terecht voortdurend verantwoording moet worden afgelegd en transparantie vereist is. Dergelijke verantwoording afleggen is echter niet mogelijk zonder een aantal administratieve inspanningen te leveren. Bepaalde verantwoordelijkheden en inherente controles delegeren zou niettemin een heilzaam effect kunnen hebben.

Sommige hoofdrolspelers menen dat de *community policing*, één van de pijlers bij de implementatie van de politiehervorming verre van haar doel bereikt heeft, nl. dichterbij de burger staan. Op dit vlak hebben we al kunnen nagaan dat de doelstellingen, concepten en gebruikte methodes verre van iedereen hebben overtuigd (en dan vooral het basiskaderlid of de terreinpolitieambtenaar) en dat ze bovendien soms vrij onhandig geïmplementeerd worden, als ze dat al worden.

Hoe dan ook is het belangrijk de essentiële functies van de politie niet uit het oog te verliezen: (1) de burger beschermen; (2) een instrument zijn dat ten dienste staat van het algemeen belang en bestemd is om toe te zien op de openbare orde, de rust en de naleving van de wetten; (3) dat alles door de naleving van de rechten van de mens te bevorderen en de democratische ontwikkeling van de maatschappij mogelijk te maken; (4) in de huidige stand van zaken mag de functie van het verstrekken van inlichtingen en informatie evenmin over het hoofd worden gezien.

De visie op organisaties is geëvolueerd, zowel binnen de politie, de openbare diensten (cf. Copernicus) als in de privé-sector. Behalve naar kwaliteit wordt er gestreefd naar een steeds verder doorgedreven integratie van een nieuwe vorm van management, beheer en werkorganisatie aan de hand van nieuwe *tools* en met de nadruk op doelstellingen en resultaten.

Het spreekt voor zich dat het politielandschap niet in één dag wordt hervormd en dat het niet voldoende is dat men over een adequate wetgeving, een theoretisch model en mensen beschikt. Men moet ook beseffen dat een hervorming veel dagelijkse praktische veranderingen met zich brengt, zoals een nieuwe manier van werken, nieuwe collega's, nieuwe gebouwen, aangepaste waarden en cultuur, enz., terwijl men jarenlang zijn eigen gewoonten heeft opgebouwd. Het is onmogelijk om alles wat er bestaat, alle ervaringen, materiaal of bezittingen ineens te wissen. Men begint niet van nul maar met een veelzijdige en complexe bagage die gedurende jaren is verworven. Het is zeker en vast dit aspect dat een grotere beheersvaardigheid van iedereen vraagt, van de zonechef van de kleinste zone tot de commissaris-generaal of inspecteur-generaal!

De kunst moet erin bestaan om de goede praktijken van vroeger te behouden, deze tegelijk zo veel als mogelijk te verbeteren en nieuwe regels vast te leggen om de fouten uit het verleden te verhelpen. Te vaak is echter het tegenovergestelde gebeurd. Meer algemeen gesproken, zou het volledige systeem gebaat zijn bij meer aandacht voor en een uitwisseling van goede praktijken.

2. STRUCTUREN

2.1. LOKAAL NIVEAU

2.1.1. Algemeen

De filosofie die ten grondslag ligt aan de uitvoering van het politieambt op lokaal niveau *“heeft betrekking op een globale en geïntegreerde benadering in het veiligheidsvraagstuk. Ze steunt op een maximale zichtbaarheid en voortgezette politieactiviteiten op een beperkt grondgebied, wat een verbetering van het contact tussen politie en bevolking toelaat”*¹. Maar die doelstelling wordt soms weer op losse schroeven gezet, misschien omdat, volgens sommige intervenanten, de structuren niet geschikt zijn.

Het Rekenhof heeft een verslag² opgesteld over het waarborgen van een minimale dienstverlening inzake basispolitiezorg³. Het besluit dat de minimale bezetting van het operationele korps van de lokale politie ten opzichte van de bezetting vóór de hervorming slechts voor 22 van de 196 zones een verbetering betekende⁴. Het Rekenhof is van oordeel dat: *“De minimale personeelsbezetting van het operationele korps van elke politiezone zou moeten worden herzien. Dat zou idealiter kunnen gebeuren op basis van een analyse van de opdrachten, de kenmerken en de risico's van elke zone”*⁵. Bovendien volgt op dit ogenblik geen enkele federale dienst echt de naleving van de minimale personeelsbezetting op, noch waren of zijn er sancties voorzien voor het geval een politiezone een norm niet haalt. Deze laatste vaststelling dreigt de naleving van de (reeds minimale) normen te ondergraven. Wat is

immers de zin van een norm als men hem ongestraft mag overtreden? Dit ligt trouwens in de lijn van vroegere of huidige vaststellingen van het Vast Comité P.

Sommigen stellen vast dat een aantal kleine zones moeilijkheden ondervinden om bepaalde taken te vervullen en zijn van mening dat een discussie over de grootte van de zones onvermijdelijk wordt. Zo stelde het Vast Comité P in zijn jaarverslag van 2003: *“Uit sommige vaststellingen blijkt, rebus sic stantibus, dat het praktisch onmogelijk is om te werken in een zone met minder dan 120 à 150 personen”*. *“Er zijn nog altijd een vijftigtal zones te veel”* zou [...] de veiligheidsadviseur van de eerste minister hebben gezegd. De minister van Binnenlandse Zaken verklaart daarentegen: *“Fusies zouden zorgen voor maandenlang gepalaver”*⁶, wat vrij pertinent is in het licht van wat we de voorbije jaren hebben gekend en wat zeker niet surrealistisch is.

In haar verslag van april 2005 pleitte de Commissie ter Begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau (hierna afgekort “begeleidingscommissie lokale politie”) voor een grotere synergie tussen de Vereniging van steden en gemeenten, de Vaste Commissie van de gemeentepolitie (lokale politie) en de Adviesraad voor burgemeesters. *“De gevraagde dialoog moet nog aan kracht winnen”*⁷. Niettemin kan een duidelijke verbetering worden vastgesteld in de werking van de Adviesraad voor burgemeesters en kan tevens worden opgemerkt: *“Soms wordt het forum van de Adviesraad door één of meer van haar leden (of plaatsvervangende leden), buiten de wettelijke opdrachten van de Adviesraad om, gebruikt om punctuele problemen aan te kaarten”*⁸.

Ten slotte merken we op dat er twee politiezones zijn waar er nog altijd geen zonechef is, hoewel de procedure daarvoor is opgestart.

2.1.2. Uitbreiding van de politiecapaciteit met 3 232 personen

De politie, maar *in fine* de regering, krijgt vaak de kritiek dat er op straat te weinig politieagenten zijn. Als reactie op deze kritiek hebben de ministers van Binnenlandse Zaken en van Justitie verschillende maatregelen genomen. Zo beloven ze om tegen 2007 het politielandschap te versterken met 3 232 extra operationele personen⁹, zonder nieuwe kosten te veroorzaken, en dat dankzij een aantal aanpassingen¹⁰.

Een doordachte en verantwoorde uitbreiding van de bevoegdheden van de hulpagenten moet het hen mogelijk maken om in zekere mate ook ander politiewerk te verrichten¹¹. Over dit onderwerp had het Vast Comité P, wars van alle polemiek, al eens een onderzoek uitgevoerd. Op basis daarvan is het niet echt voorstander van maatregelen in die richting, vooral als ze genomen worden zonder voldoende voorzorgen op het vlak van rekrutering, opleiding, professionalisme, enz.¹².

Een wetsontwerp tot uitbreiding van de bevoegdheid van de hulpagenten is in maart 2005 aan de Ministerraad voorgelegd. *“Door deze bevoegheidsuitbreiding zullen de hulpagenten autonoom alle verkeersopdrachten kunnen afwerken en bijstand kunnen geven aan de inspecteurs. Door deze ruimere inzetmogelijkheid zal er een optimalisatie gebeuren van het hulpagentenbestand”*¹³. Er wordt aanbevolen dat *“de hulpagenten het parkeertoezicht kunnen blijven uitoefenen. Bovendien is het aangewezen dat deze taak in het bevoegdheidspakket van de hulpagenten duidelijker wordt verankerd in de regelgeving”*¹⁴. In dit verband verwijzen we ook naar het meer gedetailleerde verslag dat ter goedkeuring aan de parlementaire begeleidingscommissie van het Vast Comité P is voorgelegd alsook naar het jaarverslag 2004 van deze laatste.

De al dan niet gedecentraliseerde (gedeconcentreerde) algemene reserve, het zogenaamde “Interventiekorps”, zou vrij snel moeten worden uitgebreid om de gehypothekeerde capaciteit¹⁵ in elke zone te verminderen¹⁶. Het gaat hier duidelijk veel meer om politieke dan om rationeel politieel-organisatorische keuzes. De omzendbrief “GPI 44: richtlijnen betreffende het interventiekorps” van 19 augustus 2005 geeft de eerste richting aan waar dit interventiekorps moet voor dienen. Volgens de minister van Binnenlandse Zaken komt de oprichting van het korps neer op een aanpassing van de werking van de geïntegreerde politie met de bedoeling:

- de zichtbare aanwezigheid van de politie op het terrein te verhogen;
- bij te dragen tot de realisatie van de beslissing van de Regering om de gehypothekeerde capaciteit af te bouwen;
- de lokale politie al dan niet in samenwerking met een aantal operationele diensten van de federale politie te ondersteunen bij de verwezenlijking van de prioriteiten uit het zonaal en het nationaal veiligheidsplan.

Opvallend is alleszins de enorme versplintering van capaciteit over het hele Rijk. Zo ontvangen in de aanvangsfase de politiezones in de provincie 16 à 17 voltijds equivalenten (VTE). Minimaal moeten er 4 naar een politiezone gaan. De vraag is natuurlijk wat voor (groot)stedelijke korpsen de operationele meerwaarde van 4 VTE betekent in verhouding tot de kostprijs.

Anderzijds is er het hybride statuut waarin een deel van het personeel van dat korps zich zal bevinden. Enerzijds blijven zij lid van de federale politie maar anderzijds wordt 60 % ervan ter beschikking gesteld van de politiezones (de zgn. gastzones) onder wiens gezag zij operationeel en administratief ressorteren. De overige 40 % wordt gestationeerd bij de DirCo van de provinciehoofdplaats. De helft van deze capaciteit dient te worden ingezet in de Hycap-regeling ten behoeve van de politiezones met als doel dat nog minder een beroep wordt gedaan op capaciteit van de lokale politie ter ondersteuning van openbare orde opdrachten in andere politiezones, terwijl de andere helft dient ter ondersteuning van het lokale veiligheidsbeleid. Men kan er moeilijk omheen dat er (opnieuw) een belangrijke overdracht van federale middelen (actueel 300 personeelsleden en op termijn, d.w.z. tegen uiterlijk 31 december 2006, 700) naar de politiezones is. Ook dat is een politieke beslissing, waarvan men de consequenties moet aanvaarden. Eén van die consequenties zou kunnen zijn dat de federale politie niet langer of niet zal in staat blijken bepaalde taken behoorlijk uit te voeren. Goede afspraken tussen de federale politie en haar voogdijministers lijken dan ook noodzakelijk. Bovendien kan moeilijk ontkend worden dat deze maatregel de terugkeer inluidt naar de mobiele groepen van de ex-rijkswacht die destijds door de toenmalige minister van Binnenlandse Zaken werden afgeschaft wegens contraproductief, zowel financieel als operationeel.

De regering wil ook 200 VTE's¹⁷ uit de federale politie naar de lokale politie detacheren om er taken van administratieve aard te vervullen¹⁸. De politiezones zullen zo nieuwe politie-ambtenaren in dienst kunnen nemen, wat ze dan ook zouden moeten doen, zeker in de zones waar er permanent of geregeld personeelsleden moeten worden gedetacheerd. Zodra een bepaalde drempel is overschreden, zou de rekrutering verplicht moeten worden of zouden de detacheringen moeten worden opgeschort. Het is belangrijk dat er ook een mechanisme van responsabilisering en controle wordt gekoppeld aan deze detacheringen, wat de rationele en optimale aanwending van de beschikbare middelen en personeelsleden betreft, wat voor het ogenblik lijkt te ontbreken.

Na de kritiek over de te grote administratieve werklast heeft de regering beslist om maatregelen te nemen om die administratieve taken te vereenvoudigen¹⁹. Ook is er een voorstel tot resolutie²⁰ van de Kamer van Volksvertegenwoordigers teneinde de gerechtelijke administratieve taken van de lokale politie te verlichten, meer bepaald de taken inherent aan bepaalde opdrachten van gerechtelijke politie²¹. Een nieuwe circulaire in uitvoering van artikel 25 van de wet op het politieambt en ter vervanging van de nog steeds van vóór de politiehervorming daterende omzendbrief van 16 februari 1999 is reeds geruime tijd aangekondigd maar laat op zich wachten.

Vergeet men in deze context niet dat de snelle Calogisering bepaalde indirecte, negatieve, zelfs nefaste effecten heeft op de implementatie van de integratie- en ondersteuningsmechanismen? Deze mechanismen zullen uiteindelijk slechts vruchten afwerpen over 5 of 7 jaar en kunnen zelfs, in een eerste fase, een remmend effect hebben.

Inzake de verbetering van de veiligheid, wordt voortdurend gesproken over de uitbouw van het veiligheidskorps²² dat onder andere samengesteld is uit ex-militairen en als opdracht heeft

gevangenen over te brengen van en naar de gevangenissen en de justitiepaleizen. In een antwoord op een parlementaire vraag van begin april 2004 blijkt de minister van Justitie de lanceringsmoeilijkheden van het project te bevestigen²³. In een eerste fase werden er 50 ex-militairen aangeworven in het veiligheidskorps. Daarna zijn er nog 108 nieuwe aanwervingen geweest. Eind 2005 zou het veiligheidskorps 270 leden moeten tellen. Wat meer specifiek de Brusselse zones betreft, ging een eerste contingent van 130 agenten²⁴ in 2005 aan de slag, in plaats van de oorspronkelijk voorziene 160²⁵. Hoe dan ook doet de federale overheid hier nogmaals belangrijke inspanningen ten behoeve van het lokale niveau.

We stellen vast dat de zones sterk worden gemobiliseerd bij stakingen in gevangenissen. Maar dat probleem is niet intrinsiek aan de verandering van het politielandschap en bestond al vele jaren voordien. In het verleden werden de problemen die opdoken immers opgelost door de rijkswacht zodat ze voor de lokale overheden onzichtbaar waren of alleszins geen lokale operationele of budgettaire repercussies hadden. Deze problematiek is des te moeilijker om aan te pakken omdat de politiezones op dit vlak ongelijk zijn naargelang er zich al dan niet een strafinrichting of een justitiepaleis op hun grondgebied bevindt²⁶. Dat aspect is misschien onvoldoende opgenomen in de KUL-norm, hoewel moet gesteld dat daaraan, althans op budgettair vlak, is geredieerd door het contradictoair debat dat de regering in 2002 heeft gehouden met de zones die een dossier hadden ingediend. Toen werden specifiek bijkomende middelen toegekend aan die zones die een strafinrichting op hun grondgebied hebben.

Sommigen hebben duidelijk en terecht gesteld dat het een goede zaak zou zijn om van de penitentiare beambten te eisen dat ze in hun instellingen een minimumdienstverlening waarborgen. Het is immers duidelijk dat politieambtenaren die worden gemobiliseerd om de veiligheid in de gevangenissen te garanderen in geval van staking, niet altijd in staat zijn om mogelijke incidenten te beheersen, omdat ze niet de ervaring hebben van de penitentiare beambten. Het Vast Comité P zal deze kwestie in 2005-2006 blijven volgen om er de nodige lessen uit te trekken, met name op het vlak van zijn bevoegdheden.

Een andere mogelijkheid die met de nodige terughoudendheid en voorzichtigheid moet worden overwogen, is een ondersteuning door het leger bij een algemene staking, in bepaalde welomschreven omstandigheden.

De objectief vast te stellen toename van activiteiten in het justitieapparaat (meer hoven van assisen, meer gerechtelijke onderzoeken, enz.) leidt tot een forse toename van de taken van het veiligheidskorps. Zou het niet aangewezen zijn om de taken van het veiligheidskorps nog meer uit te breiden? Het veiligheidskorps zou bijvoorbeeld ook beschuldigden voor de magistraten kunnen leiden en illegalen kunnen overbrengen²⁷.

In dit verband moet worden verduidelijkt dat de leden van dat veiligheidskorps niet de bevoegdheid²⁸ hebben om niet-opgesloten personen voor te leiden. Maar dat vormt een belangrijk deel van het werk in een justitiepaleis, dat over het algemeen alleen politieambtenaren kunnen doen. Dat veiligheidskorps gaat dus maar een deel van het werk van de politieagenten in de justitiepaleizen kunnen overnemen.

Het is belangrijk dat alle onderdelen van de geïntegreerde politiedienst, die verantwoordelijk zijn voor de organisatie van Hoven en Rechtbanken, hun medewerking verlenen aan een planmatige en effectieve inzet van het veiligheidskorps²⁹. Dit is een interessante benadering en het Vast Comité P moet dit verder opvolgen.

Men kan zich trouwens vragen stellen over de democratische controle op dat nieuwe onderdeel van de openbare macht. Volgens de begeleidingscommissie lokale politie hangt het veiligheidskorps hiërarchisch en disciplinair af van de Algemene Directie Uitvoering van Straffen en Maatregelen van de FOD Justitie en meer in het bijzonder van de centrale cel van het veiligheidskorps en functioneel van de politiezones (toekennen en uitvoeren van de opdrachten). Het is eveneens de politiezone die de taakverdeling en de vakantieregelingen op zich neemt³⁰. In die context is het Vast Comité P van mening dat de leden van het veiligheidskorps deel uitmaken van de politiedienst die ze ondersteunen.

Het Vast Comité P moet de ontwikkeling van het interventiekorps en het veiligheidskorps in het politielandschap aandachtig opvolgen. Het vreest immers dat een dergelijke ontwikkeling disfuncties, hiaten of ongelijkheden in behandeling teweegbrengt, evenals de onevenredige inzet van middelen³¹ op bepaalde plaatsen, die zorgen voor gaten op andere plaatsen³². Aan deze “geplande reorganisatie” zal door het Vast Comité P bijzondere aandacht worden besteed en zal door hem worden opgevolgd en de toepassing ervan zal worden gecontroleerd, toepassing die zowel voor het lokale niveau als voor het federale niveau moet gelden.

Naast de algemene evolutie kan hier, in het bijzonder voor de Calog-personeelsleden, de versnelling van de rekruteringsprocedure en de aanpassing en vereenvoudiging van de mobiliteitsprocedure aangestipt worden. De inkorting van de mogelijkheid om personeelsleden die in mobiliteit werden benoemd, te weerhouden in hun vroeger ambt, van 6 maanden tot 4 maanden, zou een gunstig effect moeten hebben op de capaciteit³³.

Algemeen gesproken, valt het eens te meer te betreuren dat, overeenkomstig artikel 9, § 7 van de wet van 18 juli 1991³⁴, het Vast Comité P geen advies kan uitbrengen over de verschillende punten die hierboven werden ontwikkeld, aangezien ze zullen worden vertaald in wetgevende of regelgevende ontwerpen of voorstellen. Daarom zal het deze voorstellen met belangstelling volgen in 2004-2005 en ze, in voorkomend geval, na hun publicatie becommentariëren!

2.1.3. Andere elementen om de politiecapaciteit uit te breiden

Het debat over de doeltreffendheid van de politie mag zich niet beperken tot het aantal politieagenten. Men moet ook rekening houden met de dimensies tijd en ligging alsook met de kwaliteit en het professionalisme. Soms kan een interne reorganisatie of een ander soort management in een dienst leiden tot een optimale inzet van de middelen en het personeel en dus tot meer operationele doeltreffendheid/doelmatigheid.

Maar laten we niet uit het oog verliezen dat er naar een ‘lokaal-federaal’ evenwicht moet worden gestreefd. Daarbij mag een van de niveaus of onderdelen niet worden benadeeld en moet vooral onvermoeibaar gestreefd worden naar hun geïntegreerde werking, die duidelijk in de ‘Octopusakkoorden’ tot uiting is gekomen.

Wat de *community policing* betreft, zou het wenselijk zijn om ook te proberen de zes functies van de politie beter te integreren, onder elkaar maar ook ten aanzien van de federale component van de geïntegreerde politiedienst. Zo bijvoorbeeld is het ons inziens onaanvaardbaar dat een slachtoffer van een traumatiserende inbraak eerst geconfronteerd wordt met de agenten die op het ogenblik van de feiten de vaststellingen doen en soms twee weken moeten wachten op een bericht van de dienst slachtofferhulp.

Er bestaat trouwens een grote kloof tussen de verschillende soorten politieacties en de perceptie ervan door de bevolking. Zo kunnen de sterk gemediatiseerde ‘spectaculaire’ politieoperaties soms veel meer de indruk geven dat er ‘veel blauw’ op straat is dan andere grondige operaties, soms van lange adem. Hoewel rekening moet worden gehouden met wat sommigen het ‘subjectieve onveiligheidsgevoel’ noemen, kan men zich niettemin vragen stellen bij de doelmatigheid van dergelijke operaties gezien de enorme politiecapaciteit die hiervoor wordt ingezet.

Aan de lokale politie is een globaal kwaliteitsconcept voorgesteld. Dat concept is gebaseerd op de moderne managementmodellen³⁵ met als uitgangspunt een cyclus van financieel beheer, in overeenstemming met het zonaal veiligheidsplan dat vier jaar geldig is. Dat referentiekader zal ter beschikking worden gesteld van de lokale politie in verschillende fasen, dit wil zeggen dat het eerst getest zal worden in vrijwillige proefzones en daarna geleidelijk veralgemeend zal worden. Ondersteuning in management en een langetermijnstrategie zijn noodzakelijk, maar de ontwikkelde concepten en methoden kunnen enkel middelen³⁶ om strategische doelen te bereiken. In geen geval kunnen ze een doelstelling op zich zijn³⁶.

2.1.4. Grote steden

De minister van Binnenlandse Zaken zou de federale reserve uit Brussel willen weghalen: *“Wij worden waarschijnlijk de enige hoofdstad in de wereld waar de federale overheid zich volledig aan de ordehandhaving onttrekt”*³⁷, stelde de senaatscommissie Binnenlandse Zaken. Vóór de hervorming beschikte de Brusselse politie reeds over een personeelsbestand dat ruim voldoende was om de plaatselijke noden inzake ordehandhaving in de hoofdstad te lenigen. Tijdens nationale betogingen trad ook de rijkswacht op. Alleen wanneer dat nog niet voldoende was, deed men een beroep op de politie van de andere gemeenten van het Brussels Gewest. Een senator merkt op dat men nu de zaken heeft omgekeerd en heeft besloten dat de Brusselse zones er zich doorheen moeten slaan als er een probleem van ordehandhaving ontstaat, wat volgens hem niet normaal is vermits Brussel de hoofdstad van het ganse land is. Maar deze stelling is helemaal niet geverifieerd of verifieerbaar. Integendeel, er zijn veel inspanningen geleverd voor Brussel met onder meer een jaarlijkse recurrente dotatie van 25.000.000 euro, naast en bovenop de normale federale dotatie aan de Brusselse politiezones. Te veel, volgens sommigen, een stelling die verdient te worden geverifieerd, maar dit zal moeilijk zijn zonder de medewerking van de verschillende belanghebbende partijen.

2.2. FEDERAAL NIVEAU

2.2.1. Algemeen

Hoewel bepaalde problemen aanhouden, die *supra* al zijn uiteengezet, denken tal van betrokken partijen dat de vroegere gemeentepolitie, die de lokale politie is geworden, aan kwaliteit heeft gewonnen: meer professionalisme, betere dienstverlening aan de burger, enz. Maar als men de kritiek van bepaalde politici en vertegenwoordigers van de lokale politie hoort en leest, zou dat voor de federale component helemaal niet het geval zijn. Vrij vaak wordt de federale politie verweten dat ze te snel en zonder al te veel verificatie te veel neigt naar bureaucratie, zonder dat dit altijd pertinent, verantwoord of betrouwbaar is. Sommigen insinueren zelfs dat de federale politie te veel “rijkswacht” gebleven is, met een zware, te hiërarchische organisatie, hoewel die verklaringen niet altijd op concrete, geverifieerde of verifieerbare feiten gebaseerd zijn. Gelet op de realiteit op het terrein zijn dergelijke verklaringen grotendeels en vaak overdreven. Integendeel, de evaluatie van de mandaathouders door het Vast Comité P en de werkzaamheden van de “werkgroep Bruggeman” hebben duidelijk aangetoond dat er te weinig hiërarchie is binnen de federale politie met een te grote verzelfstandiging van de zuilen (cf. verder).

Overigens heeft het statuut – meestal ‘Mammoet’³⁸ genoemd – een nieuwe toename van allereerste officieren teweeggebracht³⁹ in vergelijking met de andere categorieën personeelsleden. Volgens sommigen is dat ook nog een gevolg van de organisatie van het federaal niveau met, onder andere, de oprichting van verschillende directies, diensten of programma’s⁴⁰, wat nochtans erg genuanceerd moet worden.

Het Vast Comité P kan begrijpen dat de commissaris-generaal en zijn directeurs-generaal die kritiek verwerpen. Ze hebben daarover trouwens een onderhoud gevraagd met de minister van Binnenlandse Zaken, dat intussen plaatsgevonden heeft. De Senaat heeft ook de commissaris-generaal gehoord. De minister van Binnenlandse Zaken heeft van zijn kant beslist om de commissaris-generaal en de directeurs-generaal van de federale politie vervroegd te evalueren. Tot slot heeft de regering het Vast Comité P gevraagd om daarin een sleutelrol te vervullen. Wij komen hier elders op terug, meer bepaald in het corpus van ons jaarverslag 2004.

Die evaluatie van de politietop heeft eind 2004 plaatsgevonden. De conclusies zijn aan de minister van Binnenlandse Zaken bezorgd. Hij heeft er kennis van genomen en heeft er, in eerste instantie en na een snelle analyse, uit afgeleid dat de commissaris-generaal over meer bevoegdheden zou moeten beschikken om zijn mandaat tot een goed einde te brengen. Dat wordt door anderen dan weer weerlegd. Zij interpreteren de conclusies van het verslag niet op dezelfde manier en maken zich zorgen over die mogelijkheid. Ze halen daarbij aan dat de

officier-generaal van de voormalige rijkswacht over enorme bevoegdheden beschikte en dat men dat nu juist probeert te vermijden om niet in bepaalde veronderstelde of echte lacunes van vóór de hervorming te vervallen. Hoe dan ook, de belangrijke beslissingen moeten in overleg en met een zekere vorm van wederzijdse controle worden genomen.

Sommigen wilden veeleer de algemene directies reorganiseren. Ze zijn de mening toegedaan dat het grote aantal directies een synergie tussen de verschillende eenheden onmogelijk maakt en zelfs het politiewerk bemoeilijkt in plaats van het performanter te maken. Ook hiervoor zijn er passende voorstellen geformuleerd (cf. verder).

2.2.2. Structuur van het federale niveau van de federale politie

2.2.2.1. Uitgangspunt

Het kernkabinet heeft in juni 2005 een voorstel van de minister van Binnenlandse Zaken goedgekeurd waarin op ingrijpende wijze aan de structuur van de federale politie gesleuteld wordt. De minister stelt dat de filosofie en de inhoud van het Octopusakkoord niet in vraag worden gesteld en benadrukt de drie dimensies van de taken van de federale politie: (1) een federale, eigen dimensie, namelijk de opdrachten van gespecialiseerde aard; (2) een lokale dimensie, namelijk de ondersteuning van het lokale niveau en (3) een internationale dimensie waarbij, in het licht van de Europese integratie op het vlak van veiligheid en criminaliteitsbestrijding, de focus van de federale politie, meer dan ooit moet liggen op de internationale samenwerking.

Twee principes liggen daarbij aan de basis van de werking van de geïntegreerde politie die ook in het Nationaal Veiligheidsplan 2004-2007 werden vastgelegd, nl.: (1) de gemeenschapsgerichte politiezorg (*community policing*); (2) de informatiegestuurde politie (*intelligence led policing*).

De minister stelt evenwel vast dat uit de door het Vast Comité P uitgevoerde tussentijdse evaluatie van de federale politietop is gebleken dat de actuele structuur van de federale politie voormelde drie dimensies onvoldoende reflecteert en dat deze te veel verspreid zitten over de vijf algemene directies die verticaal en te geïsoleerd van elkaar functioneren.

2.2.2.2. Voorstel van structuurwijziging

De algemene directies zullen in het voorstel van de minister worden teruggebracht van vijf tot drie: (1) een algemene directie bestuurlijke politie; (2) een algemene directie gerechtelijke politie; (3) een algemene directie niet-operationele ondersteuning.

De algemene directie bestuurlijke politie zal haar huidige eenheden behouden, maar krijgt er de dienst hondensteun en luchtsteun bij (voorheen bij de algemene directie operationele ondersteuning).

De algemene directie niet-operationele ondersteuning zal alle taken en bevoegdheden overnemen die voorheen waren voorbehouden aan de algemene directies personeel en materiële middelen en neemt daarbij ook nog de directie telematica (voorheen bij de algemene directie operationele ondersteuning) over.

De algemene directie gerechtelijke politie zal bijkomend de zeer belangrijke directie van de speciale eenheden inlijven, wat naar het inzicht van het Vast Comité P de meest risicovolle transfer is van de hele operatie (cf. verder).

Voor het overige zijn er enkele horizontale directies die ofwel reeds bestaan ofwel zouden worden gecreëerd. De directie beleid en beheer van de internationale samenwerking zou blijven bestaan op het niveau commissaris-generaal. De belangrijke directie relaties met de lokale politie zou blijven bestaan, doch met volgende wijziging: deze directie is actueel gezagsafhankelijk van de minister van Binnenlandse Zaken (rechtstreeks), terwijl het de bedoeling is de gezagslijn ten aanzien van de commissaris-generaal te herstellen en dit op grond van de vaststelling door het Vast Comité P in zijn evaluatie van deze hoogste politiechef dat hij nog te weinig geïntegreerd denkt en werkt. Men zou een "nieuwe" directie informatiehuishouding op het niveau van de commissaris-generaal creëren, die in feite de rechtsopvolger is van de gelijknamige directie binnen de actuele algemene directie

operationele ondersteuning en die ook op dit moment reeds horizontaal werkt. Deze directie is belast met het informatiebeheer en zou ondergebracht worden bij de commissaris-generaal, naast de directie van het beleid inzake internationale politiesamenwerking en de directie van de relaties met de lokale politie. De minister van Binnenlandse Zaken is immers van mening dat zulks onontbeerlijk is om doeltreffend te strijden tegen de georganiseerde misdaad, meer bepaald het terrorisme.

2.2.2.3. Evaluatie

Het is duidelijk dat de door de minister van Binnenlandse Zaken voorgestelde hervorming allerm minst een kleine wijziging aan de structuur inhoudt, maar de federale politie grondig hervormt. Wie derhalve denkt dat hier in wezen niet meer dan een verfijning voorligt, zou wel eens kunnen verrast worden door de verregaande impact in de praktijk. Immers, diensten verhuizen, onderbrengen in andere eenheden, nieuwe mandaathouders met weer andere gewoonten, enz. zullen onvermijdelijk een impact hebben op de dagelijkse werking van de federale politie die als het ware na slechts een kleine 5 jaar (proef)draaien een tweede hervorming zal moeten verwerken. En dan hebben we het nog niet over de audits die de federale politie na amper een jaar werking onderging.

De vraag stelt zich dus of het voor de federale politie niet allemaal wat veel dreigt te worden. Het kan bijvoorbeeld niet ontkend worden dat er een opmerkelijke *“brain drain”* is geweest van de ex-rijkswacht en de federale politie naar de lokale politie, naar de privé-sector en elders. Dit fenomeen riskeert zich door een veranderingsmoeheid opnieuw voor te doen.

Door het feit dat de minister het aantal algemene directies wil beperken tot 3 zullen echter ook een aantal kunstgrepen noodzakelijk worden. Het feit dat men voor *operationele* diensten verplicht is te kiezen voor hetzij de bestuurlijke, hetzij de gerechtelijke zuil, en dus niet meer beschikt over een operationele steunzuil (actuele algemene directie operationele ondersteuning) houdt enkele weinig logische keuzes in. Zo worden bij de algemene directie bestuurlijke politie bij uitstek operationele diensten zoals de hondensteun en de luchtsteun ondergebracht omdat die “voornamelijk gespecialiseerde steun aan het lokale niveau leveren”. Dit legt natuurlijk niet uit waarom deze diensten bijvoorbeeld niet bij de gerechtelijke zuil zouden kunnen of moeten worden ondergebracht (speurhonden worden uitsluitend bij gerechtelijke opdrachten ingezet, de helikopters worden dikwijls ingezet voor klopjachten of verdwijningen, wat gerechtelijke opdrachten zijn, enz.).

De integratie van de bijzondere eenheden in de gerechtelijke zuil is niet zonder gevaar voor de goede werking van de federale politie. De stelregel die zegt dat men zich ervoor hoedt de speurder meester te laten zijn over de bijzondere eenheden wordt hiermee immers doorbroken. De kritiek dat de zuilen te zeer verzelfstandigd zijn, die door de minister van Binnenlandse Zaken als uitgangspunt wordt gehanteerd, riskeert immers met de gerechtelijke zuil nog veel meer het geval te zullen worden.

Immers indien de gerechtelijke zuil zelf over de inzet van de bijzondere eenheden kan oordelen (die immers ook voor bestuurlijke opdrachten worden ingezet) is er veel minder reden om ook nog rekening te houden met het geheel van de federale politie en de werking van de andere componenten. Men moet immers niet meer aankloppen bij die andere zuil. De bestuurlijke opdrachten riskeren bovendien volledig te worden verwaarloosd in de gerechtelijke zuil, wat voor de minister van Binnenlandse Zaken problematisch kan worden. Het betekent ook dat de vraag naar inzet van de bijzondere eenheden wellicht zal stijgen vermits de gerechtelijke overheden een directer gezag over deze eenheden zullen bekomen. Het aantal arbitrages nopens de inzet zal dan ook stijgen, zodat zeker het federaal parket hierop moet voorbereid worden.

Vanuit het standpunt van een eenvormig en consequent beleid te voeren door de commissaris-generaal is deze evolutie niet wenselijk. Men versterkt immers de positie van de directeur-generaal gerechtelijke politie ten aanzien van de commissaris-generaal, waarvan men nochtans van mening is dat zijn impact op de goede en gecoördineerde werking van de federale politie onvoldoende doorwerkt.

Wat de nieuwe algemene directie niet-operationele ondersteuning betreft, moet worden vastgesteld dat dit wel een “superdirectie” wordt, waarvan de keuze van de nieuwe directeur-generaal doorslaggevend wordt precies omdat hij zowel het budgettaire, logistieke als personele beleid van de hele politiestructuur zal bepalen (en niet alleen van de federale politie). Het integreren van een operationele directie telecommunicatie in een niet-operationele algemene directie lijkt te wringen.

Dat men een bij uitstek operationele directieⁱ als de informatiehuishouding die de arrondissementale informatiekruispunten (AIK's), de algemene nationale gegevensbank (ANG) en zelfs het louter operationele nationaal invalspunt onderbrengt bij het (hoogste) beleidsniveau van de commissaris-generaal lijkt eveneens contradictorisch. Daarenboven wordt gesteld dat het functioneel beheer van deze cruciale directie zou worden waargenomen, niet door de commissaris-generaal, maar door een “*permanente beheerstructuur, met vertegenwoordigers van de federale politie, de lokale politie, de AIK's, het controleorgaan op de informatie en desgevallend de magistratuur*”. M.a.w. de commissaris-generaal zou voor de aansturing van deze zeer belangrijke directie binnen de federale politie niet zelf verantwoordelijk zijn, maar afhankelijk zijn van een complex samengestelde (collegiale) structuur. Het Vast Comité P stelt zich toch wel enige vragen bij de operationaliteit van dit mechanisme.

De wettelijke bevoegdheden van de commissaris-generaal blijven bovendien onaangeroerd, terwijl men nochtans van deze topambtenaar, terecht, verwacht dat hij meer dan voorheen sturing geeft aan het geheel en er meer zijn stempel op drukt. Hij of zij werkt ook met een mandaat van 5 jaar dat wordt geëvalueerd. Nochtans lijkt de stelling “*geen verantwoordelijkheid zonder bevoegdheid*” niet echt aanvaard te worden voor de commissaris-generaal, terwijl men hem/haar langs de andere kant wel op de volledige (geïntegreerde) politiewerking aanspreekt. Zijn/haar positie is weinig comfortabel. Hij/zij wordt geconfronteerd met een gerechtelijke zuil die zowel in de wetteksten als in de praktijk een quasi onafhankelijke koers (kan varen) vaart (eigen budgetten, rechtstreekse gezagslijn van de minister van Justitie naar de directeur-generaal zonder via de commissaris-generaal te moeten passeren, herroepen van een beslissing van de commissaris-generaal door de minister op verzoek van de directeur-generaal, geen injunctierecht van de commissaris-generaal ten aanzien van een DirJu, terwijl men dat wel heeft ten aanzien van de DirCo, enz.), wat er door de integratie van de bijzondere eenheden niet zal op verbeteren. Voor de informatiehuishouding wordt hij/zij onder de voogdij geplaatst van een complexe beheersstructuur. Hij dient “coördinator” te zijn zonder echte afdwingbare gezagslijnen en moet vooral rekenen op de *goodwill* van alle actoren. Wat men met andere woorden voor de zonale korpschef wel aanvaardt (het hele korps staat onder zijn gezag en bevel), blijft men weigeren aan de commissaris-generaal.

Men zal zich ten slotte moeten voorbereiden op een hele stoelendans inzake de topmandaten. Uit de nieuwe constellatie vloeit immers *ipso facto* voort dat heel wat mandaathouders dat morgen niet meer zullen zijn met alle frustraties van dien. Zo worden de adjunct-directeurs-generaal afgeschaft alsmede de overgrote meerderheid van de directeurs. Waar deze optie op zich zeker kan verdedigd worden, kan men niet om de menselijke factor heen.

Tot slot kunnen we niet anders dan vermelden dat de Raad van State⁴¹ zeer recent de benoeming van 5 directeurs-generaal en van 5 adjunct-directeurs-generaal van de federale component heeft vernietigd. De gevolgen van deze nietigverklaring kunnen echter worden verzacht door het recente voorstel tot reorganisatie van de minister van Binnenlandse Zaken.

Het laatste nationaal veiligheidsplan 2004-2007 werd uitgedacht in een optiek van “*top-down approach*”. Het federaal niveau, met in zekere mate de medewerking van het lokaal niveau, heeft de prioriteiten en subprioriteiten evenals de te volgen benadering vastgelegd. Nederland heeft daarentegen geopteerd voor een “*bottom-up approach*”. Men heeft er de verschillende korpsen gevraagd een strategisch beeld te ontwikkelen en probeert daar nu een gemeenschappelijke lijn in te trekken. Niettemin moet vastgesteld worden dat de beide politiministers

ⁱ Zie bijlage.

in Nederland meer sturing en controle wensen op de 26 regiokorpsen omdat de politiewerking te versplinterd zou zijn. Het nationaal veiligheidsplan beoogt nog nieuwe elementen zoals mensenhandel (dat toegevoegd is aan mensensmokkel) en fraude (in geval van economische en financiële criminaliteit).

Aangezien het nationaal veiligheidsplan een periode van vier jaar bestrijkt, is het meer strategisch en minder concreet dan de vorige. Volgens sommigen is het immers moeilijker om een concrete visie op langere termijn te hebben. De concretisering gebeurt dan door middel van jaarlijkse actieplannen.

2.2.3. De bestuurlijke directeurs-coördinatoren en de gerechtelijke directeurs

Het is zonder enige twijfel wenselijk dat de rol van de bestuurlijke directeurs-coördinatoren (DirCo) wordt verduidelijkt en geherwaardeerd. Het Comité P heeft al meermaals onderstreept dat het huidige wettelijke kader niet altijd overeenstemt met de realiteit op het terrein, noch met de wensen van de verschillende actoren of betrokken partijen. Bovendien lopen het engagement en de bezigheden vrij duidelijk uiteen naar gelang van het arrondissement. Ook verloopt de samenwerking tussen de DirCo en de gerechtelijke directeurs (DirJu) in bepaalde arrondissementen heel doeltreffend, terwijl deze in andere arrondissementen veeleer symbolisch is. Het is dus nodig om zo veel mogelijk alle taken en vooral de bevoegdheden (ook in de wet) van de DirCo te blijven verduidelijken zodat zijn rol begrijpelijk is. De DirCo en de DirJu moeten de lokale overheid inlichtingen met betrekking tot het (veiligheids)beleid verstrekken en daarbij, zo nodig, het nationaal veiligheidsplan bovenhalen.

Ze moeten de politiezones sensibiliseren over de bijdrage die van hen wordt verwacht met betrekking tot de aanpak van de federale prioriteiten. Bovendien moet de DirCo het vastleggen en implementeren van de lokale prioriteiten ondersteunen. Hij moet ook de organisatie van de supralokale *Full Integrated Police Action* (FIPA) coördineren, wat het Vast Comité P uiteenzette in zijn jaarverslag 2003⁴², en er de leiding of operationele coördinatie van op zich nemen.

Op dit vlak zijn de voorbije maanden op het terrein een aantal positieve resultaten of successen geboekt, ook al blijft het Vast Comité P zich vragen stellen over hun echte doelmatigheid en vooral doeltreffendheid. De DirCo is ook verantwoordelijk voor het functioneel beheer van de informatie van bestuurlijke politie, wat in het jaarverslag 2004 van het Vast Comité P aan bod komt. Op dit niveau is de situatie meestal kritiek. De DirCo beschikt niet altijd over alle nodige middelen en (wettelijke) bevoegdheden om goede beslissingen te kunnen nemen.

We hebben kunnen nagaan dat de federale politie een basisdocument heeft uitgewerkt over de rol en het mandaat van de DirCo, dat voor overleg zal worden voorgelegd⁴³. Een dergelijk document had, in de tweede helft van 2004, moeten leiden tot een aanpassing van de gemeenschappelijke richtlijn van de ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken van 29 december 2000 met betrekking tot de organisatie en de werking van de coördinatie- en steundiensten en van de gedeconcentreerde gerechtelijke diensten van de federale politie evenals tot de oprichting van een 'begeleidingscel van de DirCo'. In augustus 2005 was deze aanpassing nog niet doorgevoerd.

Net zoals het Vast Comité P, dat over deze kwestie is gehoord, is de Commissie Binnenlandse Zaken voor een verduidelijking van de rol van de DirCo, meer bepaald wat de steun van de federale component aan de lokale component betreft, op het vlak van de gehypothekeerde capaciteit, de arrondissementele informatiekrispunten en de communicatie- en informatiecentra. Het Vast Comité P deelt die mening volledig, op basis van zijn verslagen uit het verleden, en legt daarbij de nadruk op de geïntegreerde werking, zoals het altijd al heeft gedaan. In zijn jaarverslag 2003 stelde het Vast Comité P trouwens het volgende vast: *"Het tussenniveau van de geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus – zowel de bestuurlijke directeur-coördinator als de gerechtelijke directeur – is het laatste probleem geweest dat in het kader van de uitwerking van de wet van 7 december 1998 (aan een koortsachtig tempo) is opgelost. De deur is opengezet voor tal van interpretaties [...]"*⁴⁴.

Een duidelijke taakafbakening en taakafstemming moet worden uitgewerkt tussen de DirCo en de verbindingsambtenaar van de Gouverneur⁴⁵. Koste wat het kost, moet worden vermeden dat er een bijkomend niveau ontstaat en dat de verbindingsambtenaren zich kunnen begeven op domeinen die binnen de taakstelling van de DirCo vallen of onnodig hun taken bemoeilijken. Deze beschouwingen liggen in dezelfde lijn (en dat is fundamenteel) als de verwachtingen en voorstellen van het Vast Comité P.

2.2.4. De laboratoria voor technische en wetenschappelijke politie

De Ministerraad van 30 en 31 maart 2004 heeft ook op niveau van de federale politie, een aantal beslissingen genomen. Met betrekking tot de laboratoria voor technische en wetenschappelijke politie (LTWP's)⁴⁶ moeten er ook maatregelen worden genomen om: (1) de juridische leemte met betrekking tot de LTWP's te vullen door bijvoorbeeld een koninklijk besluit *ad hoc* op te stellen; (2) de wet betreffende de identificatieprocedure via DNA-analyse in strafzaken⁴⁷ aan te passen en te verduidelijken om deze makkelijker te kunnen toepassen en een model van interventiepraktijken op te stellen om ze doeltreffend en doelmatig te maken; (3) een gespecialiseerde ondersteunende eenheid op te richten op centraal niveau om technische vaststellingen te doen in de meest ingewikkelde zaken; (4) de 27 arrondissementslaboratoria ten slotte te versterken met politie- en burgerpersoneel⁴⁸. Moeten we ons daarbij niet afvragen of 27 laboratoria niet van het goede te veel is en de versplintering van mensen en middelen wel nodig is?

De Ministerraad heeft op 20 juli 2005 een voorontwerp van wet goedgekeurd tot wijziging van de wet van 7 december 1989 met het oog op het toekennen van de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings (afgekort OGP/HPK) aan bepaalde leden van het administratief en logistiek kader (Calog) van de directie van de technische en wetenschappelijke politie en van de labo's. De toekenning ervan maakt het voor deze burgers mogelijk om de hen toevertrouwde opdrachten allen uit te voeren en hun vaststellingen en opsporingen in processen-verbaal vast te leggen, hetgeen toelaat de politieambtenaren met de hoedanigheid van OGP/HPK die thans dit burgerpersoneel moeten vergezellen, vrij te maken voor andere taken. Hoewel deze toekenning een afwijking inhoudt van het monopolie van de bevoegdheid van de leden van het operationeel kader om politieopdrachten uit te voeren, wat een aanpassing noodzaakt aan art. 138 WGP, is deze maatregel volgens het Vast Comité P noodzakelijk en evenredig met het beoogde doel. Deze functie van laborant wordt meer en meer een gespecialiseerde wetenschappelijke functie waarvoor men geen politieambtenaar dient te zijn, maar waarvoor men vooral over de nodige technische expertise moet beschikken. Op de arbeidsmarkt zijn burgers daarvoor dikwijls veel meer beschikbaar.

Ook in deze materie zal het Vast Comité P de komende jaren verschillende controles uitvoeren, meer bepaald om te zien of het federale niveau en het lokale niveau op elkaar aansluiten en wat de verschillen zijn tussen de basistaken en de gespecialiseerde taken.

2.3. SAMENWERKING

De interzonale samenwerking staat nog in haar beginfase, maar haar beperkingen zijn al aan het licht gekomen. De zones moeten verder worden aangemoedigd om, daar waar er een win-winsituatie kan ontstaan, akkoorden en protocollen af te sluiten⁴⁹. Dat zou moeten leiden tot capaciteitswinst en een grotere rendabiliteit.

Deze interzonale samenwerking kan worden uitgebreid tot de federale politie in een driehoeksverhouding waarbij zowel de DirCo als de Directie van de relaties met de lokale politie betrokken worden⁵⁰. Om binnen deze driehoek tot een efficiënte samenwerking te komen, moet de logistieke ondersteuning worden verbeterd.

Men zou er ook kunnen aan denken de tenlasteneming te voorzien van de kosten voor het onderhoud van de voertuigen en de levering van materieel, uiteraard voor zover de federale overheid daartoe bereid is, waardoor de kosten voor de lokale politie zouden dalen. Nochtans kan nu reeds gesteld worden dat de lokale politie heel wat besparingen realiseert doordat zij

kan inschrijven op federale offertes waardoor de prijs die men kan bekomen (door de schaal-grootte) veel voordeliger is dan degene die men als een- of meergemeentezone alleen zou kunnen bekomen. Zo werd op de Ministerraad van 20 juli 2005 het voorstel van de federale politie goedgekeurd houdende een algemene offerteaanvraag voor de aankoop van politie- en anonieme voertuigen ten voordele van de federale en de lokale politie. De bestaande overeenkomst, die vervalt op 31 december 2005, was een enorm succes bij de politiezones. Meer dan 130 zones hebben in twee jaar tijd een totaal van 1 830 voertuigen besteld waarvan 237 met een onderhoudscontract. Deze en gelijkaardige overeenkomsten vormen een belangrijke steun aan de politiezones in de volgende drie domeinen: (1) administratieve vereenvoudiging: de zones zijn ontlast van de ingewikkelde en langdurige procedure waarvoor ze niet altijd het juist opgeleide personeel hebben; (2) tijdswinst: de zones kunnen hun bestelling rechtstreeks plaatsen bij de leveranciers van de federale politie na akkoord van de lokale overheden; (3) financiële winst: de zones genieten van de schaalvoordelen van de overeenkomst en krijgen een belangrijke korting.

Samen met de begeleidingscommissie lokale politie, kunnen we ook hopen dat de Directie van de relaties met de lokale politie (CGL) *“op een dynamische en proactieve wijze initiatieven ontwikkelt om goede praktijken op het vlak van samenwerking te detecteren, evalueren en te registreren [...]”. Aansluitend is het wenselijk dat deze goede praktijken van samenwerking door CGL worden voorzien van kwaliteitsnormen en -standaarden en vervolgens [...] ter beschikking worden gesteld van de geïnteresseerde zones*⁵¹.

Goed ingelichte waarnemers zijn van oordeel dat de lokale en de federale component dag na dag beter samenwerken. Bovendien verbetert die samenwerking voortdurend, niet alleen voor de voorbereidende activiteiten van onderzoeken, maar ook bij de vaststellingen van strafbare feiten en bij operaties (bijvoorbeeld huiszoekingen op min of meer grote schaal). Bij aanvragen voor operationele ondersteuning is de omkadering door het lokaal niveau evenwel niet altijd, onvoldoende of nog onvoldoende professioneel verzekerd. Er is bijvoorbeeld noch een aanvaardbare versterking, noch een veiligheidsdienst die naam waardig. Merk ook op dat het federaal niveau informatiebrochures heeft verspreid en informatiecampagnes heeft gevoerd om de politiezones te sensibiliseren en te informeren over de verschillende beschikbare diensten, bijvoorbeeld qua operationele ondersteuning.

Hoe dan ook, de kwalitatieve ondersteuning van de federale politie aan de zones moet verder worden ontwikkeld in de vorm van een contract voor leveringen van diensten dat is gebaseerd op een grondige analyse van de noden en verwachtingen van de zones⁵², wat het Vast Comité P al had gevraagd en verdedigd.

De cultuur van de federale component is moeten evolueren door de oprichting van een systeem van *“service level agreements”* (SLA). De leden van de Algemene directie van de materiële middelen hebben daarop ingehaakt, omdat men van hun kant maar heel weinig geïntegreerde werking ziet, maar veeleer verschillende steunvormen. De diensten van de Directie van het personeel zijn de eerste aanzet tot een catalogussysteem aan het verbeteren. Zoals we al hebben opgemerkt, is dit in de eerste plaats een probleem van cultuur. De directie in kwestie erkent dat men eerst moest weten wat de mensen wilden. De ‘specialist’ heeft vaak de reflex te weten wat het beste is voor zijn gesprekspartner. Men moet er dus aandachtig op toezien dat men een juist beeld heeft van wat er wordt verwacht. Zopas is een ‘catalogus’ met de verschillende ondersteuningsdiensten gepubliceerd, die via één centraal punt verkregen zullen kunnen worden⁵³.

Overeenkomstig artikel 115, § 10 WGP heeft de federale politie een ontwerp van koninklijk besluit opgesteld over de steun van de federale politie aan de geïntegreerde werking en de lokale politie. Dit ontwerp is aan alle adviesverlenende instanties voorgelegd. Daarin worden de kosteloze steunopdrachten aan het lokale niveau opgenomen en wordt de procedure voor het verkrijgen van betalende steun vastgelegd. Het federaal niveau zegt trouwens dat het een “beleid inzake gelijkheid van kansen en integratie” aanmoedigt, met als aandachtspunten onder andere de problematiek van seksuele intimidatie op het werk en geweld op het werk. Het steunt het lokaal niveau met basisopleidingen en de selectie van vertrouwenspersonen. Wat de stressproblematiek betreft, worden er verscheidene vormen van bijstand verleend,

bijvoorbeeld bij traumatiserende gebeurtenissen of moeilijke situaties (gebruik van het dienstwapen, grote psychosociale belasting, verhoor van minderjarigen, conflicten in een korps, enz.). Al die vormen van samenwerking, geïntegreerde werking en ondersteuning zal het Vast Comité P in de loop van de jaren 2005-2007 blijven opvolgen en evalueren.

De lokale politie wordt, op basis van een richtlijn van de minister van Justitie, hoe langer hoe meer belast met gerechtelijke onderzoeken inzake economische en financiële materies, terwijl die dossiers volgens de plaatselijke gesprekspartners vrij vaak een bijzondere graad van deskundigheid vragen die het lokale niveau nog moet verwerven. Deze beweringen moeten evenwel worden genuanceerd in het licht van de (plaatselijke) realiteit of het beleid.

Het is ongetwijfeld aanbevelenswaardig dat een aantal 'goede praktijken' van ondersteuning aan het lokale niveau verder worden aangemoedigd en veralgemeend en toegestuurd aan de Directie van de relaties met de lokale politie voor verder gevolg⁵⁴. Op grond van zijn *ad hoc* onderzoeken terzake, kan het Vast Comité P dit alleen maar toejuichen. Ten slotte verzoekt de Commissie voor de Binnenlandse Zaken de minister van Binnenlandse Zaken – in verschillende opzichten terecht – om de nodige maatregelen te treffen om ervoor te zorgen dat de federale politie actiever deelneemt aan de wettelijk geregelde coördinatievergaderingen in de politiezones en aan de vergaderingen die worden georganiseerd door de Dienst Vreemdelingenzaken of aan de gemeenschappelijke vergaderingen met de Vaste Commissie van de gemeentepolitie (lokale politie)⁵⁵.

Wat de internationale samenwerking betreft, werden er verschillende akkoorden afgesloten voor de geïntegreerde politiedienst tussen het federaal niveau en bepaalde landen, bijvoorbeeld sommige nieuwe lidstaten van de Europese Unie. De akkoorden focussen vooral op informatie-uitwisseling.

Merk op dat EuroCop, de koepel van 25 politievakbonden in Europa, oordeelt dat de zaak-Fourniret de lacunes in de grensoverschrijdende samenwerking heeft aangetoond, vooral op het vlak van informatie-uitwisseling. Door de recente ontwikkelingen in het onderzoek komt nochtans een heel goede synergie tussen de verschillende landen naar voren. Diverse betrokkenen zien de invoering van een Europees strafregister als een oplossing. Daarom hebben vier staten (België, Frankrijk, Duitsland en Spanje) onlangs beslist om de toegang voor de gerechtelijke autoriteiten van elk partnerland tot alle strafrechtelijke veroordelingen van één van hun onderdanen te vergemakkelijken en de uitwisseling van gerechtelijke gegevens concreet te verbeteren. Zonder van een echt Europees strafregister te spreken (als enig strafregister), vormt dit een eerste stap in die richting. Polen en de Baltische staten hebben hun intentie geuit om op korte termijn aan die versterkte samenwerking deel te nemen.

3. SYSTEMEN

3.1. REGLEMENTERING, OMZENDBRIEVEN, RICHTLIJNEN, ENZ.

Verscheidene recente parlementaire vragen gaan over de te zware administratie voor de geïntegreerde politie. Zo valt er in één van die parlementaire vragen⁵⁶ te lezen dat voor elke overtreding die bij een politiecontrole wordt vastgesteld, van de politieambtenaar die met het dossier belast is, geëist wordt dat hij een aantal documenten invult. Vaak zijn dat vele documenten, die volgens bepaalde betrokkenen soms zelfs nutteloos zijn. Wanneer één persoon verschillende overtredingen begaat, moet elk van die overtredingen immers op dezelfde manier worden omschreven en gedetailleerd, soms in meerdere documenten. Een voorbeeld is het aantal formulieren dat je moet invullen om klein kantoormateriaal aan te vragen of om de meest uiteenlopende kosten terugbetaald te krijgen zoals maaltijden, maar soms ook grotere sommen.

De Staatssecretaris voor Administratieve Vereenvoudiging meldt dat de minister van Binnenlandse Zaken uiteraard voorstander is om de procedures te vereenvoudigen. Maar niet alle procedures kunnen worden vereenvoudigd, vaak omdat ze een gerechtelijke bestemming hebben die een bepaald formalisme vereist of omdat ze noodzakelijk zijn in het kader van de budgettaire verantwoording. Men mag immers niet vergeten dat hier met overheidsgeld wordt

gewerkt. Wanneer het daarentegen procedures betreft die inherent zijn aan het beheer van de korpsen en het personeel, moeten ze in aantal uiteraard zo veel mogelijk worden gereduceerd en vereenvoudigd.

De bureaucratie heeft ook nog verscheidene andere oorzaken: de formaliteiten en plichtplegingen die deel uitmaken van de strafprocedure, de formaliteiten die uit het statuut voortvloeien – zoals de aan te vragen premies –, de formaliteiten die verbonden zijn met de controle en de door de politieoverheden gevraagde beleidsrelevante informatie (vb. morfologische gegevens, statistieken, budgettaire verantwoording, enz.). Het moet niettemin mogelijk zijn om die bureaucratie af te bouwen. Het gecentraliseerd werken zorgt zeker voor een trage gegevensbehandeling en een traag beheer in het algemeen. De gegevens moeten immers van het lokale niveau naar het federale niveau worden doorgegeven via het arrondissementele informatiekruispunt (AIK), of omgekeerd. Een oplossing is misschien een decentralisatie van de middelen volgens de filosofie van het *Global Police Communications System* van Interpol I-24/7⁵⁷ dat op niveau van de AIK's zou kunnen worden ingevoerd.

De gemeenschappelijke richtlijn MFO-3 van de ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken betreffende het informatiebeheer inzake gerechtelijke en bestuurlijke politie⁵⁸ lijkt een goede richtlijn. Er duiken nog enkele problemen op bij de toepassing ervan, vooral door een gebrek aan kennis. Stellen dat de ingevoerde veranderingen terzake leiden tot een administratieve overbelasting of dubbel gebruik is meer dan overdreven en maakt allicht deel uit van een weerstandsmechanisme op basis van “slogans”, die geverifieerd noch te verifiëren zijn. Ook al moeten er nog nuttige veranderingen worden uitgedacht en ingevoerd, toch zijn er uiteindelijk niet veel meer formulieren in te vullen dan vóór de wet van 7 december 1998.

In een dagelijks verslag worden het federaal parket en de parketten van de procureurs des Konings op de hoogte gehouden van de lopende onderzoeken. Het PPP-formulier⁵⁹ heeft als doel de activiteiten te inventariseren en vervolgens te bepalen hoeveel tijd er procentsgewijs aan een bepaalde activiteit is besteed. Het invullen van die formulieren zou normaal gezien niet meer dan vijf tot zeven minuten per dag mogen innemen. Sommigen aarzelen evenwel om dit soort van documenten te gebruiken en staan, meer in het algemeen, wantrouwig tegenover een controle. Eigenlijk speelt het psychologische element dat men een controle tolereert, een niet te verwaarlozen rol. De aanvaarding van de transparantie is daar een andere dimensie van.

Het formulier voor de onkostennota's wordt geacht het leven van iedereen gemakkelijker te maken. Indien een korpschef dat formulier niet wenst te gebruiken, bijvoorbeeld omdat de terug te betalen som miniem is, kan hij het bedrag debiteren hetzij in de gerechtskosten (indien mogelijk), hetzij op niveau van zijn uitgaven. Maar ook daarvoor is er een zekere administratie nodig. Er moet een evenwicht gevonden kunnen worden tussen verantwoord delegeren en verantwoord controleren.

In het verleden waren er duizend-en-één manieren om een proces-verbaal op te stellen. Tegenwoordig is de eerste bladzijde gestandaardiseerd.

Net zoals andere waarnemers benadrukt het Vast Comité P eens te meer dat het belangrijk is de Vaste Commissie van de lokale politie zo snel mogelijk te institutionaliseren. Niet alleen *“teneinde haar representativiteit te verhogen bij onderhandelingen met de federale politie”*⁶⁰, maar ook om haar concreet vorm te geven en in dat opzicht overtuigend te zijn. Ook is het noodzakelijk de omzendbrief (POL 48) van 6 juli 1994, elders besproken, namelijk in het corpus van het jaarverslag 2004 van het Vast Comité P te actualiseren, omdat de rol van de diensten intern toezicht van de politie uiterst belangrijk is⁶¹. Het Vast Comité P kan zich alleen maar achter de Commissie voor de Binnenlandse Zaken scharen die ook vaststelt: *“de indiening, tegen uiterlijk 1 juni, van een volledig jaarlijks activiteitenverslag door het Vast Comité P aan het Parlement is niet altijd makkelijk, gelet op het gebrek aan samenwerking vanwege bepaalde directeurs bij het doorspelen van informatie”*⁶². De Commissie pleit dan ook *“voor een verplichte en eenvormige voorlegging, op een vaste datum, van zowel het jaarverslag van de commissaris-generaal van de federale politie als van de verslagen van de korpschefs aan het Vast Comité P”*⁶³.

3.2. GEHYPOTHEKEERDE CAPACITEIT

Op veel plaatsen verbetert de toestand in de praktijk, ook al wordt op bepaalde plaatsen de compensatie voorzien in de arrondissementssolidariteit als vorm van laterale steun, soms moeilijk toegepast als gevolg van het onevenwicht tussen zones die steeds versterkingen leveren en andere die meer vragende partij zijn⁶⁴. Er mag worden voorgesteld om een overzicht van 'goede praktijken' aan de zones te verspreiden om ze te helpen creatief te zijn in de aard van compensatie. Zoals bijvoorbeeld de zone Brugge die de steun die zij krijgt van de andere zones van het arrondissement voor de voetbalwedstrijden compenseert door zelf de nationale Hycap te leveren buiten het arrondissement. Volgens sommigen zijn het altijd dezelfde die personeel vragen en altijd dezelfde die personeel leveren. Het Vast Comité P heeft een aantal vaststellingen en verificaties kunnen doen die problemen aan het licht brachten, maar ook een gebrek aan correctheid of *fairplay* van bepaalde personen. Bijvoorbeeld moet bij een vraag om personeel de eigen capaciteit zo veel mogelijk gebruikt zijn. Voor een weigering om versterking te leveren, moeten er dan weer goede redenen zijn.

Het Vast Comité P stelde in zijn jaarverslag 2003 vast: *"De nieuwe richtlijn terzake lost niet alle problemen op. Zolang de Hycap een gratis alternatief biedt, zal de laterale ondersteuning voor de openbare orde veeleer uitzondering dan regel zijn. De MFO-2bis blijkt dus maar een overgangsrichtlijn te worden, net zoals het Hycap-systeem zelf, dat een overgangsregeling is tussen het oude systeem van de marseenheden en het toekomstige systeem van de supralokale versterkingen"*⁶⁵. *De Commissie ter begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau*⁶⁶ stelt daarom voor om meer bevoegdheden te verlenen aan de DirCo in het kader van het inzetten van versterking voor de handhaving van de openbare orde. *Op grond van onze vaststellingen zijn we het daarmee roerend eens*⁶⁷.

In het verlengde van de vaststellingen en aanbevelingen van de begeleidingscommissie lokale politie en na de Ministerraad van 30 en 31 maart 2004, is een nieuwe dwingende richtlijn uitgevaardigd om het gebruik van de gehypothekeerde capaciteit geleidelijk te verminderen⁶⁸. Het beoogde effect is dat de lokale politieambtenaren beter worden ingezet voor de basispolitiezorg op het grondgebied van hun eigen zone.

De nieuwe richtlijn MFO-2 beoogt de terbeschikkingstelling, door alle politiezones van het land, van een gedeelte van hun operationele capaciteit ten voordele van een andere zone, die een punctuele opdracht van bestuurlijke politie moet uitvoeren waarvoor ze niet alleen kan instaan. Het gaat hier om een nationaal solidariteitsmechanisme dat als bindende procedure wordt gehanteerd naast andere bestaande procedures inzake versterking. Het beoogde effect is een betere inzet van lokale politieambtenaren voor de basispolitiezorg op het grondgebied van hun eigen zone.

Voor de inzet van politiemiddelen⁶⁹ geldt de volgende chronologie: (1) principe van de ontvankelijkheidsdrempel van de aanvraag: de politiezone waar een gebeurtenis plaatsvindt die een aanzienlijke ontplooiing aan politiemiddelen vergt, moet zelf een eigen voldoende inspanning leveren inzake inzet van personeel, ten belope van 12 % van haar operationele mankracht, vooraleer een beroep te doen op versterking⁷⁰; (2) laterale steun: ongeacht de samenwerkingsakkoorden doet de betrokken politiezone een beroep op de solidariteit van de andere, doorgaans aangrenzende zones; (3) principe van de solidariteit van het arrondissement: de betrokken zone doet een beroep op de verplichte solidariteit van de zones van het arrondissement ten belope van 2 % van hun effectief⁷¹; (4) principe van de federale steun: de zone doet een beroep op de algemene reserve van de federale politie (DAR). De DAR moet tegenwoordig dus worden ingezet vooraleer er gehypothekeerde capaciteit wordt gebruikt, ook voor niet-gespecialiseerde steun⁷²; (5) principe van de nationale solidariteit of van de gehypothekeerde capaciteit.

Voor de aanduiding van het arrondissement dat de versterking moet leveren, worden verschillende parameters in aanmerking worden genomen, zoals het taalstelsel, de geografische nabijheid, de te voorziene duur van de opdracht, de operationele meerwaarde, de mate van 'verbruik' van de prestatielijn of de werklast van elk arrondissement op het afgesproken ogenblik⁷³. Het determinerende element is de totale duur van de inzet van het personeel (duur van de verplaatsingen en van de opdracht ter plaatse). In de praktijk kan het

systeem voor een leek ingewikkeld lijken, maar meestal werkt het, ook al zijn er een aantal aanwijzingen dat er nog valsspellers zijn.

Het beschikbaarheidsniveau stemt overeen met de maximale mobilisering van het personeel van een politiezone dat als versterking kan worden geleverd ten voordele van een andere zone. Dit bedraagt maximum 7 % van de reële effectieven van elke zone⁷⁴. De prestatielijst stemt overeen met een aantal prestatie-eenheden die een fictieve 'boekhoudkundige' capaciteit vormen van jaarlijkse prestaties die op basis van de solidariteit gevraagd kunnen worden: 1,2 % van de jaarlijkse capaciteit van elke politiezone. Om een deficitaire zone die moeilijkheden ondervindt om haar kader op te vullen niet te beboeten, zal haar prestatielijst 'Hycap' dus jaarlijks herberekend worden ten aanzien van haar reëel effectief⁷⁵.

Aan de DirCo is een bijzondere nieuwe rol toevertrouwd: wanneer een zone versterking vraagt, moet hij de opportuniteit ervan evalueren. Hij kan minder mankracht voorstellen dan gevraagd werd⁷⁶ en de overheden kunnen daarop reageren.

Bovendien is de Algemene inspectie belast met de permanente opvolging van de implementatie van deze richtlijn.

Een bijzonder geval zijn de voetbalploegen, die in vier risicocategorieën worden onderverdeeld. Deze stemmen overeen met vier niveaus van verplicht engagement door de betrokken politiezones. De zones zijn verplicht spotters en/of politiecapaciteit te leveren bij wedstrijden op verplaatsing. De minister van Binnenlandse Zaken beklemtont: *"Het schijnt mij wel logisch dat diegenen die hun voetbalproblematiek exporteren een bijzondere inspanning leveren en dat tussen die zones er ook een grotere solidariteit zich installeert"*⁷⁷. Te meer omdat *"de aanwezigheid van een voetbalclub in een gemeente niet enkel negatieve gevolgen teweegbrengt"*⁷⁸.

We kunnen er niet omheen dat 43,5 % van de Hycap in 2003 gebruikt is voor voetbalwedstrijden (12,4 % voor betogingen; 8,4 % voor stakingen), wat toch wel een zeer hoog percentage is.

Er zou trouwens in een afwijking van de algemene regel inzake interzonale solidariteit moeten worden voorzien om bepaalde zones te ontlasten van een te grote inzet buiten de eigen zone. Er zou ook een algemene evaluatie van de inzet inzake voetbal moeten worden gemaakt⁷⁹. De richtlijn bepaalt ook – en dat verdient te worden onderstreept – dat het personeel dat voor de Hycap-opdrachten wordt opgeroepen, de noodzakelijke opleiding achter de rug heeft. Het personeel dat solidariteitsopdrachten van openbare ordehandhaving presteert, moet eveneens een jaarlijkse bijscholing volgen. Er kan een vrijstelling worden verleend aan het personeel dat binnen de eigen zone gewoonlijk deze opdrachten uitvoert en daartoe voldoende opleiding heeft genoten. Om het beschikbaarheidsniveau te kunnen naleven, wordt aanbevolen om minstens 2,8 maal het aantal te leveren personeelsleden op te leiden (beschikbaarheidsniveau).

4. PERSONEEL

4.1. STATUUT

Het Arbitragehof⁸⁰ heeft in zijn arrest van 22 juli 2003 elf artikelen van het 'Mammoet-KB'⁸¹ vernietigd. Het betreft de artikelen over de statuten van de gerechtelijke pijler van de federale politie die de voormalige GPP'ers en ex-rijkswachters van de BOB verenigt. Men moet jammer genoeg vaststellen dat, in het verlengde van die beslissing, de verstandhouding tussen de ex-GPP'ers en de vroegere rijkswachters op bepaalde plaatsen opnieuw minder goed is dan enkele maanden voordien.

Sommige ex-GPP'ers verwijten, te vaak met overdrijving en zonder nuances, hun nieuwe collega's dat ze te bureaucratisch zijn en te zeer blijven denken zoals vóór de hervorming. Ze verwijten hen soms ook dat ze meer tijd besteden aan het schrijven van verslagen dan aan het voeren van onderzoeken op het terrein en dat ze neerkijken op hun collega's. De ex-BOB'ers vinden dan weer dat hun nieuwe collega's niet genoeg de regels volgen en dat ze, globaal genomen, minder productief zijn dan zichzelf.

Hoewel het niet makkelijk is om twee verschillende culturen te integreren en het beste uit de

twee systemen te halen, kan men niettemin aannemen dat deze slechte verstandhouding vooral te wijten is aan het feit dat men, voor eenzelfde graad, niet hetzelfde loon krijgt en niet dezelfde promotiekansen geniet. Dat hangt af van het statuut waarvan men afkomstig is. Belangrijk is op te merken dat de vakbonden daarover tijdens de vakbondsonderhandelingen wel hun zegen hadden gegeven. Toen heette het dat het geld niet zo belangrijk is, als iedereen maar dezelfde graad heeft.

Sinds begin 2004 probeerde de minister van Binnenlandse Zaken een akkoord te vinden met de vakbonden om de vernietigde bepalingen te vervangen. Hét knelpunt daarbij is dat men oplossingen moet vinden die zelf geen nieuwe discriminaties teweegbrengen en binnen een beperkt budgettaire kader blijven.

Op 19 mei 2005 heeft de Kamer het wetsontwerp “Vesalius”⁸² goedgekeurd tot wijziging van bepaalde aspecten van het statuut van de personeelsleden van de geïntegreerde politie. Dit leidde uiteindelijk tot de wet van 3 juli 2005 tot wijziging van bepaalde aspecten van het statuut van de personeelsleden van de politiediensten en houdende diverse bepalingen met betrekking tot de politiediensten⁸³. Er zijn verschillende informatiemogelijkheden voorzien, waaronder het callcenter “politiehervorming”⁸⁴ alsmede de website <http://www.hrpol.be>.

De minister van Binnenlandse Zaken zou sommige zaken ook willen versoepelen. De onderhandelingen over het statuut van de nieuwe geïntegreerde politie hebben immers plaatsgevonden aan de vooravond van Euro 2000. Uit vrees voor politieacties tijdens dat evenement had de toenmalige minister van Binnenlandse Zaken nagenoeg alle voorstellen van de syndicale organisaties aanvaard, er zelfs op geanticipeerd, wat uiteindelijk tot moeilijk op te lossen situaties heeft geleid en steeds opnieuw tot een nivellering naar boven. Zo valt het aangepaste statuut, voor de ene al wat meer dan voor de andere, zeer duur uit en is het in de praktijk moeilijk te beheren (berekening van extra uren, van diverse soorten vergoedingen en toelagen, enz.). Na een aantal manifestaties, werkonderbrekingen en onderhandelingen hebben de vakbonden⁸⁵ en de minister van Binnenlandse Zaken begin april 2004 uiteindelijk een akkoord bereikt. *“De rigide arbeidstijdsorganisatie zou vooral voor de lokale interventiediensten een capaciteitsverlies van 5 tot 10 % meegebracht hebben. Daarom werd een versoepeling van de arbeidstijdsorganisatie in 2004 onderhandeld met de syndicale organisaties en werd een ontwerp van koninklijk besluit uitgewerkt om dit te realiseren. Dit ontwerp is in zijn eindfase (vatting Raad van State) en kan in juni 2005 dus zijn eerste gevolgen geven”*⁸⁶. Er moet nochtans op gewezen worden dat nota's van de federale politie aantonen dat er actueel zo goed als geen capaciteitsverlies meer is te wijten aan het statuut. De Commissie lokale politie wijst erop dat een tweede heronderhandeling (een eerste vond immers reeds plaats in 2002) een capaciteitswinst zou moeten opleveren, in het bijzonder voor de interventiediensten, maar ook voor alle personeelsleden en dus, *in fine*, zou moeten leiden tot *“meer blauw op straat”*.

Merk ook op dat het Mammoet-KB al herhaaldelijk is gewijzigd, onder meer op 3 februari 2004⁸⁷. Die wijzigingen hebben onder meer betrekking op het statuut van de politieambtenaren die in Brussel komen werken (extra premie, enz.). Tevens is er beslist dat er geen grondige evaluatie van het statuut komt vóór 2006.

De minister van Binnenlandse Zaken heeft ook gemeld dat hij het absentieïsme nog wil verminderen door de controle op het ziekteverzuim bij de politiediensten toe te vertrouwen aan een privé-organisme. Hij herinnert eraan dat in het Mammoetbesluit trouwens reeds staat dat de geneesheer-controleur tot de medische dienst of tot een door de minister erkend organisme mag behoren⁸⁸. Hij onderstreept ook dat *“in het Vlaams onderwijs al werd aangetoond dat uitbesteding tot een lager absentieïsmecijfer leidt en een betere identificatie van de oorzaken tot gevolg heeft”*⁸⁹.

Dit voornemen valt niet bij iedereen in goede aarde, maar wat wil men precies? Meer blauw op straat? Minder kosten? Streng, ernstig en professioneel zijn? De kwaliteit van de dienstverlening aan de burger verhogen? Het absentieïsme is nochtans vooral een subjectief fenomeen.

Is het redelijk te stellen dat de meeste wegens ziekte afwezige politieambtenaren ‘plantrekkers’ zijn? Dat moet nog worden nagegaan. Trouwens, niet overal is de situatie zo

slecht. Zo blijkt uit het jaarrapport 2004 van de politiezone Gent dat zij 4 voltijds equivalenten ziekte hadden op een korps van ongeveer 1 000 operationelen, wat een uitzonderlijk goed resultaat is.

Merk ook op dat er nog niet echt gebruik gemaakt wordt van alle beschikbare gegevens over extra gepresteerde uren. Men kan dus niet weten of een zone onderbezet is of niet (wat het personeel betreft), noch hoe het gesteld is met het beleid van nacht- of weekendprestaties in de zones. Is de wil er om hierover een studie aan te vatten?

We moeten ook vaststellen dat het systeem van de inconveniënten het niet echt mogelijk maakt om de kwaliteit van het personeel op centraal niveau te bevorderen en dat om louter financiële redenen. Wanneer men immers op 'centraal niveau' werkt, voert men geen onderzoeken meer, verricht men geen nacht- of weekendprestaties op het terrein meer, die bijzonder interessant zijn. Bijgevolg neemt men niet meer deel aan een operationeel systeem dat weddecomplementen inhoudt, wat tot gevolg heeft dat men minder verdient als men naar het centraal niveau overgaat. Bovendien moet men zich naar Brussel verplaatsen.

Door deze situatie gaan een aantal personen die ongetwijfeld een meerwaarde voor het 'centraal niveau' zouden kunnen betekenen, er niet naartoe of weigeren ze dat gewoonweg, zelfs al zou hun werk er fundamenteel voor iedereen interessanter zijn. Vermits het statuut met zich brengt dat niemand nog tegen zijn wil kan verplaatst worden maar elke mobiliteit met toestemming moet gebeuren, betekent dit een dubbele hinderpaal voor de realisatie van het managementsprincipe *"the right man on the right place"*.

Een federale desk verzamelt bepaalde vormen van klachten die afkomstig zijn van de vakbonden. De desk dient als tussenstation voor de verspreiding van informatie en documentatie, zowel aan vakbondsorganisaties – in elk geval in het raam van de organisatie van overlegcomités, hoge overlegcomités en zelfs onderhandelingscomités – als aan zonechefs.

Het moet immers gezegd dat de zonechefs nog niet echt gewoon zijn om vakbondsproblemen aan te pakken, met name op het vlak van stakingsaankondigingen.

Wat de toepassing van de statuten betreft, acht het Vast Comité P het, gezien het grote belang van deze kwestie, wenselijk om studiedagen te organiseren, niet alleen voor de personeelsleden, maar ook voor de zoneverantwoordelijken, o.a. de bijzonder rekenplichtigen. Tot slot vermelden we dat er in Etterbeek een kinderdagverblijf is opgericht dat voorrang geeft aan de kinderen van ouders die bij de federale en lokale politie werken⁹⁰.

4.2. REKRUTERING, OPLEIDING EN AANSTELLING

4.2.1. Rekrutering

Er is een vrij hoge vraag van de lokale politie naar bijkomende rekrutering. Maar die vraag is vaak te vaag en blijkt dan ook moeilijk te beantwoorden door de diensten van de federale politie. Op sommige plaatsen loopt de verhouding tussen het daadwerkelijk aanwezige aantal personeelsleden en het theoretisch organiek kader zelfs helemaal mank. Zulke situaties moeten zonder twijfel zo snel mogelijk worden opgehelderd.

De Algemene Directie van de rekrutering en van de selectie (DPR) wordt door bepaalde zones (vooral de Brusselse), andere wat minder, vrij sterk onder druk gezet om het tekort aan effectieven te vullen. In elk geval ligt hun aantal naar alle waarschijnlijkheid soms heel ver van de theoretische effectieven die kort voor of na de hervorming van de politiediensten zijn vastgelegd. Wat twijfel zaait wanneer men de compensatiemechanismen ten voordele van dergelijke zones moet vaststellen.

De DPR beantwoordt die druk in zekere mate door personeelsleden te detacheren in afwachting van hun echte terbeschikkingstelling door affectatie in die zones. Momenteel zijn er 645 federale politieambtenaren gedetacheerd naar het lokaal niveau⁹¹.

In een van zijn meest recente verslagen heeft het Rekenhof⁹² erop gewezen dat de maatregelen om de Brusselse politiezones te ondersteunen de problemen ongedifferentieerd aanpakken en niet worden toegepast voor andere politiezones die gelijkaardige moeilijkheden ondervinden. Het is van oordeel dat elke maatregel om politiezones te helpen die met rekruteringsmoeilijkheden kampen, zou moeten aansluiten bij de verplichting over een

minimumbezetting te beschikken en zou moeten worden veralgemeend naar alle zones. De toekenning aan het personeel van een eenmalige premie bij aanwerving in die zones zou doeltreffender zijn om het tekort aan manschappen in die zones te helpen wegwerken dan het toekennen van een recurrente vergoeding.

Nog altijd volgens het Rekenhof houdt het behoud van personeel in overtal bij de federale politie bovendien een budgettair risico in. De veralgemening van dat stelsel kan ertoe leiden dat de gedetacheerde jonge federale politieambtenaren een aanzienlijk gedeelte gaan vertegenwoordigen van de bezetting van sommige politiezones in moeilijkheden, wat een ongezonde toestand is.

Het rekruteringsplan, dat onlangs aan de minister van Binnenlandse Zaken is overhandigd, zou een antwoord moeten bieden op een hele reeks vragen die het Vast Comité P in zijn jaarverslag 2003 gesteld had⁹³. In dat rekruteringsplan werd een aanzienlijke verhoging van het aantal hoofdinspecteurs gevraagd. Hun aantal is gestegen van 300 naar 487, op basis van het feit dat veel officieren van de huidige structuur eigenlijk middenkaderfuncties vervullen.

Nog altijd volgens het Rekenhof berust de bepaling door de federale overheid van het jaarlijkse contingent rekruten niet op een informatie- en beheerssysteem⁹⁴, wat overeenstemt met de min of meer oude en recente vaststellingen en beschouwingen van het Vast Comité P.

De minister van Binnenlandse Zaken geeft met betrekking tot het aantal pensioneringen toe dat *“het dossier verscheidene onbekende elementen bevat”*. Vooreerst is de leeftijd van de pensionering op zich al een onbekend gegeven⁹⁵. Op 1 april 2006 zouden tal van politieambtenaren inderdaad de vijf jaar anciënniteit hebben bereikt die in het nieuwe statuut is vereist om aanspraak te maken op een financieel gunstig pensioen. Volgens de minister van Binnenlandse Zaken zou, zelfs in de meest onrustwekkende veronderstelling, het personeelsbestand in 2006 met minder dan 7 % afnemen. Hij herinnert er onder meer aan dat de regering er mee ingestemd heeft dat de politie in het kader van de begroting 2006 een nieuw rekruteringsplan indient waarin rekening wordt gehouden met de vervanging van de vertrekkende personeelsleden en met de noodwendigheden met betrekking tot onderbemande diensten⁹⁶.

In 2004 heeft de DPR 26.887 dossiers van kandidaten behandeld, waarvan er 22.634 voor politiefuncties waren en 4.253 Calogs, wat van de politie één van de grootste werkgevers van het land maakt. Het is ook een heel aantrekkelijke werkgever waar zelfs de student een normale quasi universitaire wedde ontvangt tijdens de opleiding en naderhand kan starten aan een begin licentiaatswedde. Het algemeen slaagpercentage voor het basiskader in de rekrutering bedraagt 7,51 %. In 2004 heeft het federale niveau 50 aspirant-officieren, 49 gespecialiseerde inspecteurs, 989 aspirant-basiskaderleden waarvan 940 externen, 77 aspirant-hulpagenten en 504 Calogs aangeworven. Op lokaal niveau werden 457 Calogs aangeworven⁹⁷.

De betrokkenheid van de zones kan worden versterkt door de mogelijkheid te putten uit een zonegerichte rekrutering⁹⁸. Er wordt ook gepleit voor *“een directe en actieve interactie tussen de politieorganisatie op de twee niveaus en het politieonderwijs. Concreet wordt zowel van de federale als van de lokale politie verwacht dat zij actief bijdragen tot een kwalitatief en praktijkgericht onderwijs, en het creëren van de voorwaarden waarbij politiemensen kunnen optreden als lesgevers. Andere actieve bijdragen zijn o.a. mentorschap, stages, en een aanbod van activiteiten waar cursisten hun theoretische bagage kunnen toetsen aan de praktijk, enz.”*⁹⁹. Tot slot beveelt de Commissie voor de Binnenlandse Zaken *“de regering opnieuw aan een werkelijke inspanning te leveren inzake de aanwerving en de bevordering van vrouwen en allochtonen bij de politie. Belangrijk is immers dat de samenstelling van de politie een weerspiegeling is van de samenleving”*¹⁰⁰. Ondanks de geleverde inspanningen is dit, vooral wat de allochtonen betreft, vooralsnog niet het geval, tenminste indien men rekening houdt met de betrokkenheid van allochtonen in de veiligheidsproblematiek die in relatieve cijfers uitgedrukt meer met deze problematiek te maken hebben dan de autochtone bevolking. In absolute cijfers uitgedrukt is het aantal allochtonen binnen de politie wel evenredig met het percentage allochtonen in de globale bevolking. De Commissie legt in het bijzonder de nadruk op *“de*

*mogelijkheid van sociale promotie opdat de jongeren de verschillende politiegraden kunnen halen of een loopbaan bij de politie beginnen*¹⁰¹.

4.2.2. Opleiding

Een basisprincipe is dat het Belgisch politieonderwijs de reflectie moet zijn van zijn politie-cultuur en -structuur, met name van de geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus¹⁰² die een gelijkwaardige dienstverlening over het ganse grondgebied verzekert in een Rechtsstaat. Net zoals de Commissie voor de Binnenlandse Zaken, is het Vast Comité P voorstander van een uniformisering van de opleiding in de verschillende politiescholen.

De federale regering moet betrokken worden bij die opleiding¹⁰³. Het moet gaan om een eigen kwalitatief hoogstaand politieonderwijs, georganiseerd door en voor de geïntegreerde politie. Dit impliceert dat de scholen meer zijn dan enkel beroepsopleidingscentra¹⁰⁴.

Een geregelde evaluatie van het bestaande programma van het politieonderwijs dringt zich op¹⁰⁵. Dit is een eerste keer gebeurd met het zogenaamde EVA 2003-rapport met colloquia die gehouden werden te Namen (september 2004) en Asse (oktober 2004). Als een van de conclusies kan gesteld worden dat de basisopleiding van de inspecteur van politie te modulair is opgebouwd en de student voor het geheel van de opleiding kan slagen, hoewel hij of zij zeer zwak scoort in bepaalde cruciale onderdelen. De vorming is vooral in de breedte uitgewerkt en wellicht, voor bepaalde domeinen, te weinig in de diepte. Een algemeen gehoorde klacht, die ook dagelijks door het Vast Comité P wordt vastgesteld, is dat de afgestudeerde inspecteur te weinig vertrouwd is met essentiële juridische vakken als strafrecht en strafprocesrecht of de wet op het politieambt die toch de "bijbel" uitmaken van de politie-functie. Zonder een doorgedreven kennis van dit theoretisch referentiekader is een goede praktijkwerking niet mogelijk.

Er moet worden gestreefd naar een globaal, geïntegreerd en gediversifieerd totaalpakket van de politieopleidingen. Alle opleidingsstructuren, zoals de bestaande recherschool en de officierschool, moeten zich in dit geïntegreerde concept inschrijven. Er is nood aan een geïntegreerde beheersstructuur die centraal en decentraal wordt ingevuld. De wederzijdse verbintenissen tussen de verschillende niveaus moeten duidelijk worden vastgelegd in beheerscontracten, die onder meer de randvoorwaarden voor de realisatie van de eindtermen en de kwaliteitsstandaarden bewaken.

Wat de financiering betreft, vindt de Begeleidingscommissie lokale politie dat *"De overlevingskansen van een school mogen niet meer afhangen van de toewijzing van het aantal leerlingen. [...] Concreet realiseert ze zich dat de financiële draagkracht van de politiescholen onder druk staat. Indien hieraan niet wordt geredieerd dreigt men af te glijden naar een afbouw van de opleidingen die specifiek politie-gericht zijn (Operationelen en calog) ten voordele van externe opleidings- en vormingspakketten die financieel aantrekkelijker zijn voor de politiescholen"*¹⁰⁶.

De controle moet betrekking hebben op zowel de kwaliteit van het onderwijs als de invulling van het pedagogisch project. Bovendien herinnert de Begeleidingscommissie eraan dat de Algemene inspectie van de federale politie en van de lokale politie haar normale toezichts- en controleopdrachten uitoefent binnen de entiteiten waar het politieonderwijs wordt verzorgd¹⁰⁷. Ten slotte is de Begeleidingscommissie van mening *"dat dringend een volwaardige evaluatie moet gebeuren voor de vormingen, met inbegrip van het tegensprekelijk debat, met name voor de officierenopleiding, middenkaderopleiding, opleiding voor gespecialiseerd middenkader en opleiding voor de hulpagenten"*¹⁰⁸.

In dit specifieke opleidingskader kan het federaal niveau bijstand verlenen wanneer politie-zones 'kleine acties' willen organiseren die als 'opsporingsonderzoek' kunnen worden bestempeld. Zo kan er audiovisuele of multimediate bijstand worden verleend via het audiovisueel centrum, dat trouwens al een aantal cd-roms heeft gemaakt. Onlangs nog heeft dit centrum, in samenwerking met andere instanties, bijvoorbeeld de cassette "Crimis" gerealiseerd, over hoe de vaststellingen worden gedaan bij bepaalde misdrijven.

Zoals het Vast Comité P in het verleden al heeft gedaan, dringt de Commissie voor de Binnenlandse Zaken erop aan dat er in elke politieschool een specifieke opleiding inzake het informatica- en telematicasysteem wordt georganiseerd. Een dergelijke opleiding is onont-

beerlijk om het systeem naar behoren te kunnen gebruiken¹⁰⁹. Ook moet er voldoende aandacht worden besteed aan de opleiding van wijkinspecteurs.

4.3. MOBILITEIT

Het Rekenhof meent dat het systeem van mobiliteit, zoals het nu is georganiseerd, geen rekening houdt met de verplichting van de politiekorpsen om over een minimumbezetting te beschikken en dus niet kan verhinderen dat de situatie van een politiezone met een bezetting die lager ligt dan de minimale bezetting nog verslechtert¹¹⁰. Het Vast Comité P heeft ook vastgesteld dat in twee Brusselse zones de mobiliteit veel groter is dan in de andere zones. Bovendien is er zo goed als niemand die mobiliteit in de andere richting vraagt. Maar de situatie evolueert, de samenwerking is er veel intenser dan in het begin.

Sommige zonechefs hebben het belang van ‘de marketing van de zone’ maar al te goed begrepen. Ze proberen de zone aantrekkelijk te maken voor de politieambtenaren. Anderen (burgemeesters, politieverantwoordelijken), daarentegen, geven, soms ongewild, een negatief imago van hun politie, wat de politieambtenaren er niet toe aanzet om in die zone te gaan werken. Men moet dus niet alleen een positieve benadering naar de bevolking toe handhaven, maar zich ook verkopen bij de politieambtenaren om het tekort op te lossen.

4.4. OPERATIONELE CAPACITEIT

Volgens de algemene filosofie van de hervorming in het regeerakkoord moeten de administratieve en logistieke taken zo veel mogelijk door niet-politiepersoneel worden uitgevoerd. Bij de federale politie loopt er een concreet actieplan om politieambtenaren die momenteel administratieve en logistieke functies vervullen, opnieuw operationeel te maken (de zgn. “calogisering”). Ter herinnering, tegen 2009 moeten 1 080 kaderleden geleidelijk hun administratieve job inruilen voor een operationele functie. Dat noodzaakt een grondige herstructurering van het personeelskader van de federale politie, waarbij heel omzichtig te werk moet worden gegaan.

Op termijn zal, in het kader van het hertekende personeel van de federale politie, een derde van de functies door Calog-personeel worden uitgevoerd¹¹¹. Het huidige percentage bedraagt 27 % voor de federale component en 13 % voor de lokale component¹¹². De ministeriële omzendbrief CP 2 van 3 november 2004 betreffende het bevorderen van de organisatieontwikkeling van de lokale politie met als finaliteit een gemeenschapsgerichte politiezorg¹¹³ raadt de lokale politieoverheden aan om politieambtenaren hoofdzakelijk politionele opdrachten te laten vervullen en om het aantal administratieve taken in de politieorganisatie terug te dringen. Voor de uitvoering van louter administratieve en logistieke opdrachten, moet dat soort personeel worden ingeschakeld. Op dit vlak kan er ongetwijfeld nog vooruitgang worden geboekt. De omzendbrief beveelt de lokale besturen ook aan om het contingent van administratief en logistiek personeel bij de korpsen van de lokale politie op te drijven naar minimaal 16 %¹¹⁴. Het Vast Comité van Toezicht op de politiediensten kan zich enkel aansluiten bij dit voorstel.

Volgens sommige lokale gesprekspartners gaat de ambtshalve politionele opsporing (APO – vroeger “Autonome Politionele Afhandeling of APA genoemd) ook de werklust verhogen, die echter te gemakkelijk als ‘administratieve’ werklust wordt bestempeld. Dat moet nog worden nagegaan. Er bestaat niettemin nog terughoudendheid. Men vergeet dat de politie deze autonome politionele afhandeling enkele jaren geleden zelf heeft gevraagd en in bepaalde ressorten al jaren wordt toegepast. De kwestie werd onlangs nationaal geregeld door uitvaardiging van de richtlijn COL 8/2005 van 1 juli 2005 van het College van procureurs-generaal zodat het systeem van de APO over het hele land kan worden uitgebreid.

4.5. SOCIAAL SECRETARIAAT

Het is jammer dat er voor de vergoedingen geen informatiesysteem bestaat waarbij men op geïntegreerde wijze – zowel op lokaal als op federaal niveau – over de verschillende gegevens kan beschikken. Momenteel worden de gegevens door het lokaal niveau ingevoerd. Daarna belanden ze in een bepaalde vorm bij het federaal niveau dat ze aan zijn bestanden

moet aanpassen. De loonfiche is niet voldoende gedetailleerd, wat geen probleem is voor de uitbetaling van de lonen, maar wel voor de lokale boekhouding.

De Begeleidingscommissie stelt vast dat de zelfstandige status van het sociaal secretariaat voor de geïntegreerde politie (SSGPI) een feit is. Ze beveelt aan dat dit sociaal secretariaat zo snel mogelijk werk zou maken van een communicatiesysteem (informaticasysteem) dat een soepele interactie met en raadpleging door de zones toelaat¹¹⁵.

Middelerwijl is er een website actief (<http://www.ssgpi.be>) die informatie betreffende de financiële personeelsadministratie (van zowel het operationeel en als het administratief en logistiek kader) van de federale en de lokale politie verspreid.

Volgens het verslag van *Deloitte & Touche* over de loonverwerking van de politie¹¹⁶ werd de opstart van de samenwerking tussen de bijzondere rekenplichtigen, de Centrale Dienst voor Vaste Uitgaven (CDVU) en het SSGPI gekenmerkt door een aantal kinderziekten. In het verslag worden *“een aantal anomalieën vastgesteld die voornamelijk te maken hebben met, enerzijds, een verschillende woordenschat (begripsverwarring) en anderzijds met het gegeven dat de bestanden niet automatisch verwerkbaar zijn en er soms kleine verschillen tussen de verschillende (deel)bestanden worden vastgesteld of dat bijkomende informatie vereist [...] is”*¹¹⁷.

De verwachting dat de CDVU en het SSGPI een lokale personeelsdienst overbodig zouden maken, blijkt in de praktijk te worden tegengesproken. De lokale personeelsdienst en het SSGPI moeten bij voorkeur beschikken over dezelfde geautomatiseerde databank, met andere woorden er dient niet alleen een informatiedoorstroming te zijn van de politiezones naar het SSGPI, maar ook en in de eerste plaats een informatieplicht van het SSGPI naar de politiezones¹¹⁸.

Volgens de Commissie voor de Binnenlandse Zaken moeten *“het sociaal secretariaat en de centrale dienst van de vaste uitgaven voldoende middelen krijgen om goed te functioneren”*¹¹⁹.

De Commissie legt er speciaal de nadruk op dat het noodzakelijk is het statuut en de taken van de bijzonder rekenplichtigen en de secretarissen te bepalen in de wet van 7 december 1998. Om het communicatieprobleem op te lossen tussen het sociaal secretariaat en de lokale overheid, beveelt de Commissie aan dat op die twee niveaus gespecialiseerde en duidelijk geïdentificeerde contactpersonen worden aangewezen. Wij hadden in het verleden al een soortgelijke aanbeveling gedaan.

4.6. ANDERE BETROKKEN PARTIJEN

Tal van politieambtenaren blijven klagen over de communicatie, die ze soms als ‘slecht’ bestempelen, tussen bepaalde magistraten en de politiediensten. Hoewel er ontegensprekelijk reeds een zeer lange weg is afgelegd sedert de gebeurtenissen van de zomer van 1996 is er ook voor de minister van Justitie een belangrijke rol weggelegd inzake de politiewerking – en organisatie en om te trachten nog een groter aantal politieambtenaren, hoofdzakelijk lokale, vrij te maken voor het gerechtelijke werk, zodat ze hun opdrachten van een gelijkwaardige lokale basispolitiezorg over het hele grondgebied kunnen waarmaken. Het is bijgevolg aanbevolen *“de lokale politiekorpsen dringend te ontheffen van een aantal gerechtelijk-administratieve taken, zoals: de te grote werklast voor de ordediensten in het kader van het invorderen van minnelijke schikkingen in strafzaken (aanmaningen, verhoren, bemiddeling tussen de overtredders en het parket); het beheer van vele brieven van gerechtsdeurwaarders die op het politiecommissariaat neergelegd worden, een zuiver administratieve taak ten dienste van het gerecht; het beheer van een indrukwekkend aantal kantschriften afkomstig van de parketten, vooral voor onderzoeksdaden in dossiers waarvan men heel goed weet dat ze geseponeerd zullen worden”*¹²⁰. In een bezochte gemeente met 75.000 inwoners behandelt elke politieambtenaar jaarlijks 4.500 kantschriften. In een andere gemeente met meer dan 106.000 inwoners bedroeg het aantal kantschriften in één jaar 86.000.

Toch mag niet uit het oog worden verloren dat dit soort van ‘administratieve taken’, zeker in de grotere steden en gemeenten, voor de wijkinspecteurs nog één van de zeldzame gelegenheden is om te weten te komen wat er in hun wijk leeft en om in contact te treden met de burgers in hun woonplaats. De wijze van huisvesting, de manier waarop de woning is ingericht, wie er al dan niet samenwoont met de betrokkene, enz. zijn evenzoveel inlichtingen

die later (in het kader van andere strafzaken) van cruciaal belang kunnen blijken. Het thans ook door de Belgische politiediensten gehuldigde concept van ILP (*intelligence led policing*) is niet realiseerbaar zonder een gedegen uitgebouwde wijkwerking.

De politiediensten worden daarnaast ook nog steeds bevestigd door gerechtsdeurwaarders, de Federale Overheidsdiensten, zoals Financiën en Sociale Zekerheid, en gewestelijke diensten, zoals de Vlaamse Milieumaatschappij, omtrent adressen, gezinstoestand, woonomstandigheden, werkgevers, solvabiliteit, het al dan niet genieten van een vervangingsinkomen, het bezit van een autoverzekering, enz.¹²¹. Het is dan ook aan te bevelen dat deze overheidsdiensten zelf rechtstreeks zo veel als mogelijk toegang krijgen tot de *ad hoc* nationale gegevensbanken (waarvan de twee belangrijkste het rijksregister en de kruispuntbank van de sociale zekerheid zijn). In elk geval moet – op korte termijn – worden nagegaan welke administratieve taken al dan niet door of krachtens de wet worden toevertrouwd aan de politie. Gerechtelijke opdrachten met een vrijwel uitsluitend administratief karakter kunnen trouwens niet ontbreken in de lijst van oneigenlijke politietaken¹²². Hierbij moet de draagwijdte van het artikel 25 van de wet op het politieambt worden verduidelijkt en moeten alle ‘oneigenlijke opdrachten’ worden verwijderd uit de ministeriële richtlijn *ad hoc*, zonder daarbij nochtans het aspect *community policing* uit het oog te verliezen, dat nog te veel met de lippen maar te weinig in de praktijk wordt beleden.

4.7. HET BETREKKEN VAN PRIVÉ-ONDERNEMINGEN BIJ DE VEILIGHEID

Zoals we *supra* en elders al hebben opgemerkt, viel de laatste maanden steeds weer de kritiek te horen dat de politieambtenaren geen tijd zouden hebben voor het ‘echte’ politiewerk, omdat ze te veel andere taken moeten uitvoeren, bijvoorbeeld zorgen voor veiligheid bij sportmanifestaties of culturele evenementen. Sommigen vinden dan ook dat het privatiseren van een aantal facetten van het politieambt een niet te verwaarlozen voordeel zou opleveren. Waarom zou men de organisatoren van ‘risico-evenementen’ niet een beetje meer responsabiliseren en hen verplichten in hoofdzaak zelf in te staan voor de veiligheid door bijvoorbeeld privé-beveiligingsondernemingen in te schakelen¹²³? De wet van 7 mei 2004 tot wijziging van de wet van 10 april 1990 op de bewakingsondernemingen, de beveiligingsondernemingen en de interne bewakingsdiensten, de wet van 29 juli 1934 waarbij private milities verboden worden en de wet van 19 juli 1991 tot regeling van het beroep van privé-detective, gaan trouwens in die richting¹²⁴. Sommigen hebben niettemin felle kritiek geuit op deze nieuwe wet. Ze stellen vooreerst het gebruik van bepaalde termen of concepten aan de kaak, zoals bijvoorbeeld ‘interne bewakingsdienst’ of ‘voor het publiek toegankelijke plaats’. Volgens hen zouden die termen beter gedefinieerd en afgebakend moeten worden, meer bepaald op het vlak van de interacties tussen de openbare veiligheid en de privé-veiligheid.

Sommigen beweren dat de privatisering van de veiligheid zal leiden tot een klassenmaatschappij waarin alleen de ‘rijke’ gemeenten de veiligheid van evenementen nog zullen kunnen financieren en de ‘armere’ gemeenten niet meer. Deze wetgeving gaat in de ogen van anderen ook te ver, want het gaat niet om gewone technische aanpassingen van de wet maar om een liberalisering (een commercialisering) van het recht op veiligheid.

Bovendien heeft het Vast Comité P een toezichtsonderzoek gevoerd naar bewakingsfirma's die in twee politiezones naast en als aanvulling op de politiedienst worden ingeschakeld¹²⁵. Eén van de conclusies luidt dat een samenwerking tussen de openbare en de privé-sector een meerwaarde kan opleveren, maar dat was in de betreffende zones niet het geval, omdat de toenmalige wettelijke bepalingen niet gevolgd worden, de politiediensten weinig bekend zijn met de bewakingswereld en de communicatie van informatie op twee niveaus gebeurt: de bewakingsonderneming en de gemeentelijke overheid. Bovendien werd de bewakingsonderneming vermoedelijk en in werkelijkheid ingeschakeld om patrouilles uit te voeren die moesten zorgen voor een betere zichtbaarheid en het objectief of subjectief onveiligheidsgevoel moesten verminderen. De belangen van een beperkte groep inwoners financieren met staatsgelden lijkt op gespannen voet te staan met het grondwettelijk gelijkheidsprincipe.

Net zoals het Vast Comité P, stelt de Commissie voor de Binnenlandse Zaken vast dat een aantal klassieke politietaken meer en meer op privé-bewakingsdiensten worden afgewenteld.

Maar *“het toezicht op deze firma's is veel minder streng dan op de politie. De controle verloopt immers enkel via een toelatingsprocedure via de FOD Binnenlandse Zaken”*¹²⁶. De Commissie vraagt dan ook dat de minister van Binnenlandse Zaken oog zou hebben voor deze problematiek. Het Vast Comité P is het daar roerend mee eens en heeft in die zin al verschillende contacten gehad met een van zijn kabinetsleden en met verschillende vertegenwoordigers van zijn administratie.

5. WAARDEN

Hoewel het ontwerp van koninklijk besluit al geruime tijd klaar is, werd de deontologische code voor de politie nog altijd niet afgekondigd. De code wordt momenteel bestudeerd door de ministers en de onderhandelingen erover met de vakbonden zijn gestart. Het Vast Comité P, dat hierover meermaals van gedachten heeft gewisseld met de Commissie voor de Binnenlandse Zaken, dringt er tevens op aan dat de deontologische code op punt wordt gesteld en van kracht wordt, want *“het is belangrijk dat alle beroepsregels die in verschillende teksten zijn opgenomen, samengebracht worden in eenzelfde code”*¹²⁷.

Het Vast Comité P zal een apart verslag over deze kwestie overmaken aan zijn parlementaire begeleidingscommissie en aan de diverse overheden.

6. MIDDELEN

6.1. FINANCIERING

Een twintigtal Vlaamse gemeenten¹²⁸ heeft bij de rechtbank van eerste aanleg te Brussel een aanvraag tot schadevergoeding ingediend tegen de federale staat. Ze vinden namelijk dat de implementatie van de wet van 7 december 1998 hen uiteindelijk te veel geld kost. Ze klagen onder meer over wanbeheer, fouten en een onderschatting vanwege de federale regering¹²⁹. Aangezien het wettelijk kader noch duidelijk, noch gecoördineerd is, is het volgens meer dan één burgemeester bovendien onmogelijk een begroting of meerjarenplan op te stellen. Sommige landelijke gemeenten voelen zich gediscrimineerd tegenover andere. Ondanks de inspanningen die zij beweren in de jaren negentig te hebben geleverd om een kwalitatieve politiezorg te waarborgen (“minimale norm Tobback”), beschikken ze vandaag de dag volgens hen over (te) weinig federale subsidies.

Een transparanter financieringsmechanisme zou de zaak wellicht kunnen vooruithelpen, maar veel overheden zouden de KUL-norm – of een andere gelijkwaardige norm – kunnen blijven betwisten. De minister van Binnenlandse Zaken heeft in zijn Algemene Beleidsnota van de federale politie en de geïntegreerde werking¹³⁰ rekening willen houden met verschillende aanbevelingen o.a. van de Commissie ter begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau. Zo hebben de politiezones, als overgangsmaatregel, in 2004 dezelfde federale dotatie ontvangen als in 2003, mits indexering. In 2004 werd het financieringsmechanisme grondig herzien in samenwerking met de Begeleidingscommissie. In 2005 zullen zij opnieuw dezelfde geïndexeerde federale toelagen bekomen. De bijstellingen zullen wellicht in 2006 in een nieuwe financieringswet worden gegoten, hoewel men zich de vraag kan stellen of dit wel verstandig is.

In de meeste zones is thans op financieel vlak enige stabiliteit bereikt, zodat het niet zonder risico zal blijken de hele budgettaire discussie nopens het financieringsmechanisme te heropenen.

Net als heel wat belanghebbende of betrokken partijen, waaronder het Vast Comité P, heeft de minister van Binnenlandse Zaken bovendien verklaard: *“Ik ben ervan overtuigd dat de KUL-norm opnieuw moet worden bekeken, maar dat we [...] de politie de kans moeten geven te bewijzen wat ze kan. Met de start van een nieuwe gemeentelijke legislatuur moeten we dan met de steden en gemeenten het debat over de financiering van de lokale politie aangaan”*¹³¹.

De Verenigingen van Steden en Gemeenten maken ook voorbehoud bij de huidige financiering, in afwachting van de definitieve financieringswet in 2007. Hierbij moet rekening worden gehouden met bepaalde reeds genomen initiatieven zoals de bijkomende financiering naar aanleiding van het zgn. contradictoir debat met de politiezones waar zo'n 130 zones een

dossier konden indienen voor bijkomende middelen en daarvoor ook belangrijke bijkomende middelen werden uitgetrokken (zo bijvoorbeeld voor de grenszones of de zones die een straf-inrichting hebben, voor de aanwerving van een externe korpschef, voor de rekenplichtige, enz.), de oprichting van het interventiekorps, de oprichting van het veiligheidskorps, het Brussels Fonds voor de Europese topontmoetingen, de bijkomende toelage openbare orde, de sociale toelagen I en II, de reeds gedragen kost voor de bestaffing van de CIC's, enz.

Het Vast Comité P wenst in dit verband ook te wijzen op de inspanningen die werden geleverd inzake rationalisering, modernisering en professionalisering.

Wellicht moet de mogelijkheid worden onderzocht dat bepaalde gemeenten die zich in de intrazonale verdeelsleutel benadeeld voelen en hiervoor gegronde elementen kunnen inbrengen, gevrijwaard worden van buitensporige uitgaven¹³². Bijvoorbeeld: een verschillende grootte, de aard of andere specifieke omstandigheden zoals een gevangenis of een asielen-centrum. Als gemeenten menen gegronde argumenten te hebben om hun aandeel in de politiebegroting van een meergemeentzone te betwisten, kunnen deze voorgelegd worden aan de bevoegde federale diensten. Het resultaat van dit onderzoek zou dan in de vorm van een advies kunnen worden overgemaakt aan de betrokken gemeenten en zones.

Eens te meer werd een koninklijk besluit¹³³ houdende de nadere regels inzake de berekening en de verdeling van de gemeentelijke dotaties in de schoot van een meergemeenten-politiezone door de Raad van State vernietigd¹³⁴. Op 7 april 2005 werd een nieuw koninklijk besluit uitgevaardigd¹³⁵. Hopelijk is het deze keer de juiste versie.

Een ander koninklijk besluit¹³⁶ is bedoeld om de politiezones die meer acties op het getouw zetten inzake verkeersveiligheid, zowel op het vlak van preventie, informatie als controle, financieel te stimuleren. Op 22 december 2004 heeft de Centrale Dienst van de Vaste Uitgaven (CDVU) een totaalbedrag uitgekeerd van 38.739.025 EUR voor goedgekeurde conventies in 2004 met 193 zones¹³⁷. Voor 2005 zal een globaal bedrag van 57.790.000 EUR aan de politiezones kunnen worden uitgekeerd, terwijl ook de federale politie terecht voor het eerst een stukje van de koek krijgt (nl. 2.590.000 EUR) vermits ook zij in belangrijke mate met haar eenheden van de wegpolitie meewerkt aan de verkeersveiligheid. Het moet benadrukt worden dat deze zeer grote bijkomende financieringsbron voor de lokale overheden en politie totaal nieuw is vermits tot en met 2003 alle penale boeten, minnelijke schikkingen en onmiddellijke inningen naar de schatkist gingen. Volgens de minister van Binnenlandse Zaken (ontmoeting te Gent in juli 2005 met alle lokale korpschefs van de provincie Oost-Vlaanderen) zullen de middelen die de politiezones uit de verkeersconvenanten bekomen trouwens mogen worden aangewend voor de financiering van uitgaven die niet strikt verbonden zijn met verkeerszaken (voertuigen, wapens, uniform, enz.). Drie zones hebben nog geen conventie ingestuurd. De evaluatie van de overeenkomsten maakt deel uit van de evaluatie van de verkeerswet. Voor velen was 2004 een eerste oefening die zeker nog verbeterd kan worden naar de toekomst toe. *“Nu reeds is gebleken dat de overeenkomsten duidelijk een belangrijke ondersteuning betekenen van de actieplannen verkeersveiligheid, opgesteld door de lokale politie in het kader van het zonaal veiligheidsplan. Het mag niet verwonderen dat er in een lanceringsjaar bijzondere aandacht gaat naar de optimalisering van de uitrusting en wellicht zal er reeds naar 2005 een verschuiving in de besteding van de middelen en bijgevolg in het voeren van bijkomende acties zijn”*¹³⁸.

Zou men ook niet de besteding van de aldus verdeelde middelen moeten evalueren? Zouden deze middelen kunnen worden gebruikt voor de aankoop van dienstvoertuigen of voor de public relations van een korpschef?

De Commissie voor de Binnenlandse Zaken vraagt dat *“bij de evaluatie van de verkeerswet, de minister van Mobiliteit er rekening mee houdt dat de verdeling van de middelen uit het verkeersboetefonds op een objectieve manier gebeurt”*¹³⁹.

Vanuit de zones wordt aan de Begeleidingscommissie lokale politie gemeld dat er bepaalde problemen rijzen bij het vervolgingsbeleid van de parketten. Hoewel het item ‘verkeer’ is opgenomen in het zonaal veiligheidsplan – en dus mede is goedgekeurd in de zonale veiligheidsraad waarvan de procureur des Konings integraal deel uitmaakt – worden bepaalde overtredingen afgerond met een sepot daar waar een penaal gevolg meer aangewezen lijkt¹⁴⁰. De situatie zou kunnen worden verbeterd indien de piste wordt onderzocht waarbij het jaarlijks

saldo van het verkeersboetefonds in een soort 'Verkeersveiligheidsfonds' wordt gestort. De politiezones zouden zo jaarlijks een vast minimumbedrag ontvangen. Op die manier kunnen de middelen gespreid worden over meerdere jaren en staat het variabele karakter van het boetefonds een langere termijnplanning niet in de weg¹⁴¹.

6.2. INFRASTRUCTUUR

De informatisering en de netwerkcommunicatietechnieken openen interessante perspectieven. Om in dit domein te vereenvoudigen, moet het EPIS-project (*Entreprise Police Integrated System*) verder worden ontwikkeld. Dat maakt een geïntegreerd en vereenvoudigd beheer van de luiken personeel, logistiek en financiën mogelijk. Jammer genoeg zijn er nog geen budgetten toegekend om dit project verder te ontwikkelen.

Wat de integratie van de verschillende informatiesystemen betreft, heeft het federaal niveau geprobeerd om voor continuïteit te zorgen, opdat de zones niet zonder systeem zouden vallen. Men evolueert verder naar een uniek systeem. Sinds eind 2004 zijn 194 zones (van de 196) uitgerust met het *Integrated System for Local Police* (ISLP) en beschikken ze over minstens één technisch systeembeheerder en minstens één functioneel systeembeheerder (in elk geval in theorie). Het is evenwel niet voldoende dat men over een systeem beschikt. Men moet bijvoorbeeld ook weten hoe men correct een proces-verbaal opstelt met de goede kwalificaties. Wat verstaat men onder 'diefstal'? Wat verstaat men onder 'misbruik van vertrouwen'?, enz. En het is hier, op het vlak van de kwaliteit van de vatting, dat het schoentje begint te wringen.

Meer dan ooit moeten dus alle betrokken personeelsleden worden geïnformeerd en opgeleid om dit systeem te gebruiken¹⁴². Dat verloopt verre van probleemloos, ook inzake ISLP.

Er zijn nog altijd communicatieproblemen tussen politiediensten en -overheden. Sommige zones klagen er, blijkbaar tevergeefs, over dat ze niet de middelen hebben om het nieuwe ritme door de nieuwe boetes voor verkeersovertredingen te volgen. De software die verondersteld wordt de onmiddellijke inningen te registreren en automatisch op te volgen, was ten vroegste pas in mei/juni 2004 beschikbaar. De federale politie had zes maanden gevraagd om het systeem te installeren, maar de regering heeft haar maar twee maanden de tijd gegeven. Elk politiekorps had een eerste partij van tien boekjes voor onmiddellijke inningen ontvangen. Maar dat is amper goed voor één dag in een gemiddeld korps.

Zeer recent is de verkeerswet nogmaals gewijzigd en meer bepaald door de wet van 20 juli 2005 tot wijziging van de gecoördineerde wetten van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer¹⁴³. Nogmaals worden de overtredingen anders ingedeeld en gedefinieerd, wat zijn onvermijdelijke repercussies heeft op de kwalificaties en op de processen-verbaal en dus ook de computersystemen en software andermaal dienen te worden aangepast. Nochtans lijkt er deze keer beterschap en heeft de minister van Mobiliteit bij de nieuwe wijziging beloofd rekening te houden met een implementatieperiode teneinde de politiediensten toe te laten zich hieraan aan te passen.

Op centraal niveau zijn er expertdatabanken opgericht. Dit zijn gegevensbanken die in een bepaald domein gespecialiseerd zijn (zoals gewapende overvallen, homejackings, enz.). Volgens sommige experts is dat niet noodzakelijk de beste oplossing en de federale politie lijkt hier trouwens op dit moment van terug te komen. Die databases zouden op het niveau van de algemene nationale gegevensbank (ANG) gecreëerd moeten worden. Natuurlijk worden de verschillende feiten in elk geval in de ANG ingevoerd.

Deze hele kwestie zou grondig onderzocht en geanalyseerd moeten worden, zodat op basis daarvan de juiste beslissingen worden genomen en vooral worden aanvaard.

Om een meer 'lokale' visie op de feiten te hebben, blijven bepaalde lokale korpsen zelf de inlichtingen verzamelen en structureren, die ze in hun eigen min of meer gesofisticeerde databases invoeren, doorgaans volgens hun eigen logica. Dit soort van praktijken houdt het risico in dat men terugkeert naar de situatie van een tiental jaar geleden waarin elk korps over zijn eigen bestand beschikte. Men moet zich echt concentreren op de ANG en een beter gebruik ervan alsook de toepassing van de MFO-3 stimuleren, desnoods door de korpsen en diensten daartoe te verplichten. Op dit moment echter blijken alle politiezones hun gegevens wel

degelijk over te maken aan de ANG.

We moeten ook opmerken dat de federale politie, vanwege overheidsbeslissingen, vaak zijn prioriteiten op het vlak van informatisering, rationalisering, professionalisering en modernisering moet verleggen, wat niet altijd makkelijk is en waardoor bepaalde projecten onvermijdelijk vertraging oplopen. Het is dan de federale politie die onder vuur komt te liggen en niet de overheid die de beslissing heeft genomen.

Het is belangrijk zo snel mogelijk te kunnen beschikken over een volledig uitgewerkt concept van bestuurlijke politie (en van inlichtingen van bestuurlijke politie). In dit verband is het essentieel dat de werkgroep 'artikel 44' snel werk maakt van dat concept¹⁴⁴. Het gebrek aan dat concept van bestuurlijke politie legt een hypotheek op een performante en kwalitatieve informatiehuishouding.

Een *tool* creëren voor het lokaal beheer van de capaciteit op het vlak van de handhaving van de openbare orde (eventueel door het uitwerken van een geïntegreerd concept tussen Argos en ISLP-admin) zou de communicatie tussen de lokale en federale componenten kunnen vergemakkelijken. Er moet ook elektronische communicatie tussen het ISLP-systeem en het AIK mogelijk gemaakt worden.

Het is van fundamenteel belang dat de eerder aangegane engagementen betreffende de bezetting van het AIK gerespecteerd worden door de zones, ongeacht de regeringsmaatregelen in verband met de deelname van de lokale politie in de bestaffing van de CIC's.

Alle zones moeten betrokken worden bij de deelname aan het AIK en hun verantwoordelijkheid opnemen. De actieve deelname aan het CIC en het AIK moet verplicht worden opgenomen in het zonaal veiligheidsplan waar dit dan via de zonale veiligheidsraad geëvalueerd moet worden¹⁴⁵. De regering lijkt de nodige maatregelen te hebben genomen opdat de zones hun verplichtingen zouden nakomen op straffe van een vermindering van hun federale dotatie¹⁴⁶. Dit zou dan de eerste keer zijn dat men juridisch afdwingbare maatregelen neemt ten aanzien van onwillige zones.

Met betrekking tot het mededelen van informatie aangaande de uitvoering van de bestuurlijke politie, moeten de gerechtelijke overheden bijzondere aandacht schenken aan de naleving van artikel 44/5 van de wet op het politieambt. De verplichting om dit soort informatie, ingewonnen in het kader van de uitvoering van opdrachten van gerechtelijke politie, over te maken, heeft ook betrekking op de magistraten. *"We stellen nog al te vaak een terughoudendheid of op zijn minst een traagheid vast bij deze overdracht omdat de magistraten ervan uitgaan dat dergelijke communicatie de uitvoering van de publieke actie zou kunnen schaden. Dit argument is in elk geval niet van toepassing wanneer het gaat om de bescherming van personen"*^{147,148}. Meer algemeen bekeken, zou een grotere en betere synergie tussen de overheden van gerechtelijke en bestuurlijke politie vruchtbare resultaten opleveren.

De politieambtenaren vragen geen persoonlijk comfort, maar vinden dat de onthaalomstandigheden te wensen overlaten. Dit heeft het Vast Comité P in het verleden herhaaldelijk benadrukt en bij toezichtsonderzoeken meermaals kunnen verifiëren. Als voorbeeld halen ze het geval aan van een slachtoffer van seksueel geweld dat uitleg moet geven aan de politie-inspecteur en dat zich op minder dan een meter van een verdachte van een ander misdrijf bevindt.

Op sommige plaatsen moet er nog een lange weg worden afgelegd, niet alleen naar een geïntegreerde politie, maar ook naar een *community policing* en een beter onthaal van slachtoffers.

6.3. ASTRID

Na afloop van de Ministerraad van 30 en 31 maart 2004 werd beslist dat de federale overheid niet zou tussenkomen in de meerkosten van Astrid, maar dat het personeel gedetacheerd in de arrondissementele informatiekruispunten (AIK's) volledig door het federaal niveau gefinancierd zou worden. De politiezones worden niettemin aangemoedigd om personeelsleden die ervaring hebben opgedaan in de 101-centra in de communicatie- en informatiecentra (CIC's) op te nemen. Door die beslissing is het federaal niveau bang dat de zones niet

voldoende investeren in de CIC's (net als in de AIK's), want ze denken dat de federale overheid voor die centra misschien dezelfde inspanning zal leveren. Gelet op de analyse die in het verleden is gemaakt, kan het Vast Comité P hen begrijpen.

De ingebruikname van Astrid voor heel het grondgebied was eerst voorzien voor eind 2003, dan 2004 en nu 2007. Deze implementatie moet prioritair worden versneld en de niet-politiële hulpdiensten moeten spoedig worden opgenomen in het Astridsysteem.

“In sommige lokale zones toont men onvoldoende bereidheid om mee te gaan in de omschakeling van bestaande informatica naar een systeem dat het mogelijk maakt de nationale gegevensbank te voeden”¹⁴⁹. De zones moeten zich duidelijk engageren in het ISLP-systeem en het toepassen. *“Elk initiatief moet dan ook passen binnen de geïntegreerde politiestructuur en zijn doelmatigheid bewijzen. Zoniet blijven de verschillende politie-eenheden in de toekomst opgezadeld met niet-compatibele systemen”¹⁵⁰*. De Commissie besluit dat de minister van Binnenlandse Zaken de compatibiliteit van de informaticasystemen moet kunnen opleggen.

Begin 2005 hebben meer dan vijftig zones zich al aangesloten bij Astrid of zijn hierover in onderhandeling¹⁵¹. Vertraging zou volgens sommigen nefaste gevolgen kunnen hebben, want vrij vaak wordt er in het huidige communicatiesysteem helemaal niet meer geïnvesteerd.

De Astridinterface, van de CIC's naar de ANG, is gerealiseerd. Ze wordt enkel voor personen en voertuigen gebruikt, niet voor voorwerpen. In de huidige stand van zaken laat het Astrid-systeem het immers niet toe de ingewikkelde tabellen voorzien in de ANG te installeren. Een vereenvoudiging van die tabellen is voorzien in de toekomst. De verwezenlijking van de interface van de ANG naar de CIC's zal dan weer afhangen van de inspanningen van de zones voor het Astridsysteem. *“Het is moeilijk aanvaardbaar dat de federale overheid en/of de federale politie worden geconfronteerd met tekortkomingen of kritische bedenkingen vanwege de cliënten in aangelegenheden die tot de bevoegdheden van de NV Astrid behoren”¹⁵²*.

Een goede werking van de AIK's is van essentieel belang omdat ze de ANG van informatie voorzien. Men stelt echter vast dat de algemene kwaliteit van de informatie in die gegevensbank achteruitgegaan is. Er moet dus een behoorlijke inspanning worden geleverd zowel bij het verzamelen van de informatie als bij het registreren van de data¹⁵³. Tegen eind 2005 moet het systeem worden geëvalueerd. De opstart van de CIC's zou medio 2005 een feit moeten zijn. Daarom moet de informatieverstrekking door de lokale niveaus worden versneld. Hiervoor dient voldoende personeel ter beschikking te worden gesteld van de zones¹⁵⁴.

De zones kunnen kiezen voor een eigen dispatching of zich laten dispatchen door het CIC. Maar zelfs als er tussen het CIC en de lokale dispatching een verbinding *in real time* wordt voorzien, kan dit niet alleen de implementatie van de CIC's vertragen¹⁵⁵ maar ook meerkosten met zich brengen en uiteindelijk leiden tot minder blauw op straat. Het (be)houden van een eigen dispatching moet dan ook ontmoedigd worden.

Het koninklijk besluit van 5 juni 2004¹⁵⁶ houdende de toekenning van een toelage aan de lokale politie om zes centra 101 te beheren, ten slotte, voorziet in een toelage van maximum 500 000 euro aan het geheel van de politiezones belast met het beheer van een 101-centrum (Antwerpen, Brugge, Brussel, Charleroi, Luik en Mechelen) en dit als financiële tussenkomst in de gemaakte kosten.

6.4. UNIFORM EN VISUELE IDENTITEIT

Op 1.200 tot 1.500 van de 5 000 voertuigen is de nieuwe 'striping' al aangebracht, zonder de nieuwe voertuigen te tellen die automatisch voorzien zijn van deze striping.

Voor de gebouwen zijn ongeveer 150 uithangborden geleverd. Het is dan ook een immens werk om die allemaal te bevestigen. Eind december 2004 waren nog maar 39 van de 135 uithangborden aan de gebouwen van de federale politie bevestigd en 83 van de 676 in de lokale zones. De federale politie schatte dat op alle commissariaten van het land het nieuwe uithangbord zou prijken tegen het einde van het eerste kwartaal van 2005. Deze doelstelling is duidelijk niet gehaald.

Wat echt problemen begint te geven, is de levering van de uniformen die nog steeds vertraging oploopt. Volgens de federale politie zullen de uniformen normaal gezien pas in de

loop van het jaar 2005 echt verkrijgbaar zijn. De operatie zou in de zomer van 2006 rond moeten zijn. Na de kritiek van de minister van Binnenlandse Zaken, die deze termijn veel te lang vindt, heeft de federale politie op haar website de technische kenmerken van het uniform geplaatst, zodat de zones hun uniformen bij andere leveranciers kunnen bestellen. Blijvende aandacht moet uitgaan naar de kwaliteit van de uitrusting (slechte stof, verkeerde opdruk of kleur, enz.). Bijna de helft van de Vlaamse zones is in die mogelijkheid geïnteresseerd. De minister van Binnenlandse Zaken vindt het positief dat de zones hun autonomie hebben benut en reeds de nodige stappen hebben gezet.

Het Vast Comité P heeft de trage levering van het uniform al meermaals betreurd. In zijn jaarverslag 2003 stelde het vast: “[...] is de situatie – laten we het maar zeggen – soms erbarmelijk of rampzalig. [...] Net zoals de zichtbaarheid van de gebouwen, laat ook de zichtbaarheid van groepen politievoertuigen soms te wensen over, zelfs al is er op veel plaatsen sinds kort aanzienlijke vooruitgang geboekt. Hoe kunnen in dergelijke omstandigheden de politieambtenaren zelf worden overtuigd dat de geïntegreerde politie een feit is?”¹⁵⁷
Hopelijk worden de beloftes in 2005-2006 eindelijk werkelijkheid.

7. CONCLUSIES

Het politielandschap is hervormd, maar nog heel wat bijsturingen zijn noodzakelijk. Op de Ministerraad van 30 en 31 maart 2004 heeft men ontegensprekelijk oplossingen proberen te vinden om de voornaamste problemen uit de wereld te helpen. De ministers van Binnenlandse Zaken en van Justitie hebben beloofd dat er geen meerkosten zullen zijn, maar moeten nog heel wat beslissingen in de praktijk brengen. Zicht krijgen op de opvolging van de “kadernota integrale veiligheid” is geen sinecure. De implementatie van die beslissingen kan dus nog niet echt worden beoordeeld.

Eén van de grote schaduwzijden blijft het statuut van de politieambtenaren en al zijn gevolgen. Ondanks de verschillende onderhandelingen en overeenkomsten zijn de syndicale organisaties en de minister van Binnenlandse Zaken het nog niet echt noch definitief eens over de vervanging van de vernietigde artikelen van het “Mammoet-KB” en de eraan verbonden gevolgen. Ook de minister van Justitie zou zich meer in dat debat moeten mengen. Diverse rechtszaken op verschillende niveaus lopen nog altijd. In het Belgisch Staatsblad van 29 juli 2005 is dan uiteindelijk toch de ‘Vesaliuswet’ van 3 juli 2005 tot wijziging van bepaalde aspecten van het statuut van de personeelsleden van de politiediensten en houdende diverse bepalingen met betrekking tot de politiediensten verschenen, die een antwoord zou moeten zijn op de statutaire perikelen als gevolg van het vernietigingsarrest van het Arbitragehof nr. 102 van 22 juli 2004. Thans blijkt echter dat ook tegen de Vesaliuswet voorzieningen bij het Arbitragehof zijn of zullen worden ingediend, aldus de woorden van de syndicale leider van het NSVP (Nationaal Syndicaat voor het Veiligheidspersoneel). Op die manier riskeert er natuurlijk nooit een einde te komen aan de statutaire discussies die nog steeds en te veel de operationele en functionele discussies overheersen.

Misschien moeten de normen betreffende de minimale dienstverlening worden herzien, opdat die in de praktijk daadwerkelijk mogelijk zou zijn. Ten slotte heeft de minister van Binnenlandse zaken, na de evaluatie door het Vast Comité P van het mandaat van de commissaris-generaal, de directeurs-generaal en de directeurs van de federale politie en nadat de werkgroep-Bruggeman (met daarin een vertegenwoordiger van het Vast Comité P als waarnemer) zijn verslag nopens de structuur van de federale politie had neergelegd, aan het kernkabinet een verregaande hervorming van de federale politie voorgesteld. Het is primordiaal dat deze hervorming snel duidelijk wordt middels officiële teksten zodat de betrokken politieambtenaren zo snel als mogelijk weten waar ze aan toe zijn. Er zal dan ook door het Parlement, hierin bijgestaan door het Vast Comité P, verder geanalyseerd moeten worden of de voorgestelde aanpassingen gegrond zijn en vooral of ze het antwoord zijn op de al dan niet vermeende problemen.

Tot besluit citeren wij de verslaggeefster van de Commissie voor de Binnenlandse Zaken van de Senaat die zich heeft gebogen over de evaluatie van de hervorming van de politiediensten: “Tegen de verwachtingen in werd de balans van de politiehervorming in haar geheel

genomen, overwegend positief beoordeeld. De politiezones beschikken over een cel Gerechtelijke Politie die zich specifiek kan toeleggen op de criminaliteitsbestrijding. Zelfs in de kleinere politiezones leidt dit tot een professionelere aanpak en wordt een daling van de criminaliteit vastgesteld¹⁵⁸.

NOTEN

- 1 [Http://www.politie.be/LOKPOL_NL/index5.htm](http://www.politie.be/LOKPOL_NL/index5.htm).
- 2 Rekenhof, *Het waarborgen van een minimale dienstverlening inzake basispolitiezorg*, Brussel, juni 2004.
- 3 Het Rekenhof stelt vast dat: (1) de normen voor de minimale dienstverlening inzake basispolitiezorg betrekking hebben op de organisatie van diensten en niet op de verwachte en meetbare resultaten; (2) de eisen die ze opleggen identiek zijn voor de 196 politiezones en geen rekening houden met de specifieke karakteristieken van elke zone; (3) voor sommige functies van de basispolitiezorg de minimale dienstverlening niet in kwantitatieve gegevens wordt uitgedrukt.
- 4 Rekening houdend met de kritische grootte ervan, zou de minimumbezetting van de politiezones voldoende zijn om de normen inzake minimale basispolitiezorg na te leven in 142 zones (dit is 84 % van de bevolking en 76 % van het grondgebied). Nog altijd volgens het Rekenhof ligt voor 54 politiezones de minimumbezetting onder de kritische grootte. Op basis van de werkelijke bezetting op 1 november 2003 lijkt het voor 39 zones theoretisch onmogelijk een minimale dienstverlening inzake basispolitiezorg te organiseren of zou die organisatie in ieder geval een lokaal politiebeleid bemoeilijken.
- 5 Rekenhof, o.c., p. 32.
- 6 Activiteitenverslag 2003 van het Vast Comité van Toezicht op de politiediensten, Parl. St., Kamer, 2003-2004, nr. 1267/001 en Senaat, 2003-2004, nr. 3-782/1, p. 244-245.
- 7 Commissie ter Begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, Tweede evaluatieverslag, april 2005, p. 98.
- 8 Commissie ter Begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, o.c., p. 97.
- 9 1 015 in 2004; 814 in 2005; 175 in 2006 en 328 in 2007, wat neerkomt op een totaal van 3 232 voor 2007.
- 10 De Commissie voor de Binnenlandse Zaken van de Senaat verklaart kennis te nemen van de regeringsmaatregelen die ertoe strekken het aantal leden van de lokale politie te verhogen met 3 232 eenheden: “*Ze zal met bijzondere aandacht toezien op de uitvoering van deze maatregelen die onontbeerlijk zijn om meer blauw op straat te brengen*”, Evaluatie van de hervorming van de politiediensten, Verslag namens de Commissie voor de Binnenlandse Zaken en voor de Administratieve aangelegenheden uitgebracht door mevrouw Leduc, Parl. St., Senaat, 2004-2005, nr. 3-566/1, p. 83.
- 11 88 extra agenten in 2005.
- 12 Het Vast Comité P is immers van oordeel dat, in de huidige stand van zaken en *rebus sic stantibus*, de hulpagenten van politie niet gerekruteerd werden op een voldoende hoog niveau en dus niet de gepaste opleiding hebben genoten om kwalitatief echt politiewerk uit te voeren. Een voortgezette of permanente opleiding vanuit alle gezichtspunten is er over het algemeen niet geweest. Een meer bevoegdheden geven kan ook tot misbruiken leiden, zelfs tot beoordelingsfouten van hun kant, en zo uiteindelijk tot tekortkomingen en een lagere kwaliteit van de politieprestaties.
- 13 Commissie ter Begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, o.c., p. 111.
- 14 Commissie ter Begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, o.c., p. 156.
- 15 *Zie infra*.
- 16 200 extra agenten in 2004 en 60 in 2005
- 17 20 extra agenten in 2004, 60 in 2005, 60 in 2006 en nog eens 60 in 2007.
- 18 Wat het telecommunicatienetwerk Astrid betreft, zullen de lokale politieambtenaren, die vanuit een strategische benadering geleverd hadden moeten worden door de lokale component, eigenlijk in ruime mate gefinancierd worden door de federale.
- 19 280 extra agenten in 2006. *Zie infra*.
- 20 Parl. St., Kamer, 2003-2004, nr. 1066/001.

-
- 21 De resolutie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers beveelt aan: (1) een inventaris op te maken van de administratieve taken van gerechtelijke aard die ten behoeve van het departement van Justitie worden vervuld en soms ook van de gerechtelijke overheid; (2) van al die taken na te gaan welke door andere ambtenaren of betrokken partijen dan de politieambtenaren kunnen worden vervuld, aangezien de hoofdtak van de politiemensen erin bestaat als eerstelijns politie op te treden. Maar het is belangrijk om artikelen 14 en volgende niet te vergeten over de “specifieke opdrachten van de politiediensten” van de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt; (3) over te gaan tot een evaluatie van de ministeriële richtlijn tot regeling van de taakverdeling, de samenwerking, de coördinatie en de integratie tussen de lokale en de federale politie inzake de opdrachten van gerechtelijke politie; (4) in het kader van die algemene evaluatie ook het overleg te evalueren dat plaatsvindt tussen de magistraten en de vertegenwoordigers van de federale en lokale politie; (5) te zorgen voor een betere spreiding van de administratieve taken van gerechtelijke aard en de lokale politiediensten alleen nog taken te geven die deel uitmaken van de basispolitiezorg; (6) het aantal apostillen voor niet-betaalde minnelijke schikkingen terug te dringen, door een ander systeem uit te werken, bijvoorbeeld door de betrokkene een ter post aangetekende brief te bezorgen en hem in geval van niet-betaling ter zitting te dagvaarden; (7) erop toe te zien dat de tenuitvoerlegging van de autonome politionele afhandeling de administratieve werklast van de lokale politie niet nog zwaarder maakt; (8) dringend de nodige maatregelen te nemen om het veiligheidskorps aan te vullen en écht operationeel te maken, zodat de lokale politie niet langer voor de overbrenging van gevangenen hoeft te zorgen; (9) de nodige maatregelen te nemen zodat de lokale politiediensten in geval van staking niet langer moeten instaan voor de bewaking van strafinstellingen.
- 22 In totaal zullen tegen 2007 ongeveer 400 politieagenten opnieuw kunnen worden ingezet om de veiligheid in steden te waarborgen.
- 23 De minister van Justitie legt immers uit: *“Van de 310 mensen die het veiligheidskorps zullen vormen, zijn er al 50 aanwezig en volgen er nog eens 51 de opleiding. Er werd een beroep gedaan op de interne mobiliteit, maar daarnaast werden er ook nieuwe medewerkers aangetrokken: er dienden zich weliswaar kandidaten aan, maar voor Brussel waren dat er niet veel. Op een nieuwe oproep kwamen er evenwel vele reacties, en tegen het einde van het jaar zullen die 310 personen allemaal aan de slag zijn”*, Kamer, CRABV 51 COM 222, p. 10.
- 24 100 voor Brussel-Hoofdstad/Elsene en 30 voor Brussel-Zuid.
- 25 Commissie ter Begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, o.c., p. 91.
- 26 Men zou zich niettemin vragen kunnen stellen over de manier waarop de rijkswacht dat probleem vóór de inwerkingtreding van de wet van 7 december 1998 oploste. De huidige situatie, waarin de maatregelen in kwestie nodig zijn, is immers niet fundamenteel gewijzigd sinds 1998 en kan eenvoudiger te regelen zijn tegenwoordig.
- 27 Zie ook Commissie ter Begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, o.c., p. 94.
- 28 Artikel 6 van de wet van 25 februari 2003 houdende de inrichting van de functie van veiligheidsbeambte met het oog op de uitvoering van taken die betrekking hebben op de politie van hoven en rechtbanken en de overbrenging van gevangenen (B.S. van 25 februari 2003).
- 29 Zie ook Commissie ter Begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, o.c., p. 94.
- 30 Commissie ter Begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, o.c., p. 92-93.
- 31 De oprichting van een interventiekorps brengt ons naar een toestand van vóór de politiehervorming: de mobiele groepen van de rijkswacht, met alle nadelen van toen.
- 32 Ook de Begeleidingscommissie doet verschillende aanbevelingen opdat de ‘niet-gastzones’ van leden van het interventiekorps minder snel gevraagd worden in het kader van de arrondissementssolidariteit en, *a fortiori*, in het kader van de gehypothekeerde capaciteit. Zo zullen ze hun mankracht meer kunnen inzetten voor de basisdienstverlening. *“Voorgesteld wordt dat wat de MFO 2 betreft: het beschikbaarheidsniveau, dat maximum 7 % bedraagt van de reële effectieven van elke zone, voor de gastzone wordt verhoogd met het aantal eenheden dat zij vanuit het interventiekorps ter beschikking krijgt. Punt 3 van de richtlijn MFO-2, eerste alinea dient in die zin te worden vervolledigd; de ontvankelijkheidsdrempel van de aanvragen tot versterking voor het beheer van gebeurtenissen of operaties van bestuurlijke politie, ten belope van minstens 12 % van het beschikbaar effectief, voor de gastzone wordt verhoogd met het aantal eenheden dat zij vanuit het interventiekorps ter beschikking krijgt [...]; de arrondissementssolidariteit vastgesteld op 2 %*

van het beschikbaar effectief van elke zone, met inbegrip van het effectief dat haar ter beschikking werd gesteld door het interventiekorps [...]”, Commissie ter Begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, o.c., p. 146-147.

- 33 Zie ook Commissie ter Begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, o.c., p. 112-113.
- 34 “Het Vast Comité P mag enkel op verzoek van de Kamer van volksvertegenwoordigers, van de Senaat of van de bevoegde minister advies uitbrengen over een ontwerp van wet, van koninklijk besluit, van circulaire of over enig ander document waarin de beleidslijnen van de bevoegde ministers worden geformuleerd”.
- 35 ISO, EFQM, CAF, enz.
- 36 Zie ook Commissie ter Begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, o.c., p. 150.
- 37 Evaluatie van de hervorming van de politiediensten, o.c., p. 81.
- 38 Koninklijk besluit van 30 maart 2001 tot regeling van de rechtspositie van het personeel van de politiediensten (B.S. van 31 maart 2001).
- 39 We kunnen ons daarbij aansluiten.
- 40 Vaak geweld of opgelegd door de wet of op grond ervan door de uitvoerende macht.
- 41 Twee nog niet gepubliceerde arresten.
- 42 Activiteitenverslag 2003 van het Vast Comité van Toezicht op de politiediensten, o.c., p. 177-179.
- 43 De nota van de federale politie (versie 3 van 24 december 2004) “Coördinatie- en steundienst (SCA/CSD): functionaliteiten, opdrachten en taken” stemt in grote mate overeen met de aanbevelingen van de Begeleidingscommissie, zoals geformuleerd in haar eerste verslag. De nota omvat een duidelijke omschrijving van de taken van de DirCo.
- 44 Activiteitenverslag 2003 van het Vast Comité van Toezicht op de politiediensten, o.c., p. 251.
- 45 Zie ook Evaluatie van de hervorming van de politiediensten, o.c., p. 84-85.
- 46 Deze opmerkingen werden reeds toegelicht in het activiteitenverslag 2003 van het Vast Comité van Toezicht op de politiediensten, o.c., p. 140-143.
- 47 Wet van 22 maart 1999 betreffende de identificatieprocedure via DNA-analyse in strafzaken (B.S. van 20 mei 1999); koninklijk besluit van 31 maart 2004 tot wijziging van het koninklijk besluit van 4 februari 2002 ter uitvoering van de wet van 22 maart 1999 betreffende de identificatieprocedure via DNA-onderzoek in strafzaken (B.S. van 1 april 2004).
- 48 Rekrutering van een honderdtal medewerkers voor de arrondissementslaboratoria en de oprichting van een mobiele eenheid van twintig federale experts die opgeroepen kunnen worden om bewijzen te verzamelen bij een misdaad of zwaar misdrijf.
- 49 Zie ook Commissie ter Begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, o.c., p. 60. Dit kan zowel in operationele domeinen zoals slachtofferbejegening, gecoördineerde acties, interventieafhandeling, lokale recherche, (technische) verkeersdienst, onthaal, handhaving van de openbare orde, enz., als in niet-operationele domeinen zoals logistiek, organiseren van bepaalde interne vormingen, verstrekken van gezamenlijke informatie, preventiecampagnes, technische en functionele systeembeheerders, gebruik van infrastructuur en middelen, welzijn en interne preventiedienst, enz.
- 50 Zie ook Evaluatie van de hervorming van de politiediensten, o.c., p. 84.
- 51 Commissie ter Begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, o.c., p. 63.
- 52 Zie ook Evaluatie van de hervorming van de politiediensten, o.c., p. 85.
- 53 Zowel de Algemene Directie materiële middelen als de Algemene Directie personeel hebben al een inventaris gemaakt van de mogelijke betalende steunverlening naast de gratis steunverlening. Zowel de betalende als de gratis steunverlening worden aangeboden in de vorm van een *Service level agreement* (SLA). De SLA's zullen worden meegedeeld aan de lokale politiezones en worden gepubliceerd op de

websites van de betrokken algemene directies. Zie ook Commissie ter begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, o.c., p. 74.

- 54 Commissie ter Begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, o.c., p. 74.
- 55 Evaluatie van de hervorming van de politiediensten, o.c., p. 85.
- 56 Kamer, CRABV 51 COM 166, p. 8-10.
- 57 Mondiaal communicatiesysteem dat “I-24/7” werd gedoopt (Interpol 24 uur op 24 en zeven dagen op zeven), dat de Europol-lidstaten onderling met elkaar verbindt en toegang biedt tot politiegegevens. Gebruik makend van dit systeem kunnen de Centrale Nationale Bureaus (CNB) in enkele seconden opsporingen en hergroeperingen verrichten dankzij een rechtstreekse en onmiddellijke toegang tot databases met belangrijke gegevens.
- 58 Gemeenschappelijke richtlijn MFO-3 van 14 juni 2002 van de Ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken betreffende het informatiebeheer inzake gerechtelijke en bestuurlijke politie (B.S. van 18 juni 2002).
- 59 Planning, Prestaties, Personeel.
- 60 Evaluatie van de hervorming van de politiediensten, o.c., p. 83.
- 61 Evaluatie van de hervorming van de politiediensten, o.c., p. 83.
- 62 Evaluatie van de hervorming van de politiediensten, o.c., p. 83-84.
- 63 Evaluatie van de hervorming van de politiediensten, o.c., p. 84.
- 64 Zie ook Commissie ter Begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, o.c., p. 82.
- 65 Politiejournaal & Politieofficier, april 2003, p. 16.
- 66 Commissie ter Begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, Tussentijds evaluatieverslag, oktober 2003, p. 61.
- 67 Activiteitenverslag 2003 van het Vast Comité van Toezicht op de politiediensten, o.c., p. 258-259.
- 68 Ministeriële richtlijn MFO-2 van 30 juli 2004 betreffende het solidariteitsmechanisme tussen de politiezones inzake versterkingen voor opdrachten van bestuurlijke politie (B.S. van 17 augustus 2004).
- 69 In afwijking van het algemeen principe van een waarschuwing van 24 uur, kan mits uitdrukkelijke machtiging van de Minister of van zijn afgevaardigde en wanneer het interventiekorps reeds volledig is ingezet, toegestaan worden dat de beschikbare, opgeleide en uitgeruste capaciteit van sommige politiekorpsen onmiddellijk wordt gemobiliseerd, daar waar dit niet geplande engagement noodzakelijk lijkt om de fysieke integriteit van personen te vrijwaren of om aanzienlijke materiële schade te vermijden.
- 70 Bij vreedzame gebeurtenissen van folkloristische, historische of sportieve aard kan men verwachten dat de zone haar eigen middelen maximaal inzet en dus het minimum van 12 % overschrijdt.
- 71 Deze arrondissementssolidariteit stemt dus overeen met een verplichte vorm van laterale steun waarvoor geen enkele aanrekening zal gebeuren op de prestatielijn van de desbetreffende zones. De geleverde versterkingen worden gecompenseerd door de begunstigde zone. De zones bepalen daarbij zelf het soort van compensatie. Eens de arrondissementssolidariteit gedefinieerd, is het evenwel duidelijk, aldus de richtlijn, dat er rekening zal moeten worden gehouden met de reële situatie van elke naburige politiezone op de afgesproken dag, aan de hand van de som van de activiteiten en gebeurtenissen van de dag. Indien er bijvoorbeeld twee politiezones uit eenzelfde arrondissement gelijktijdig geconfronteerd worden met evenementen, zal de arrondissementssolidariteit slechts één keer van de andere zones vereist worden.
- 72 Dit principe sluit niet uit dat bij de DAR een operationele capaciteit voorbehouden blijft om het hoofd te bieden aan laattijdige aanvragen tot gespecialiseerde steun, maar legt op dat deze voorbehouden capaciteit uiteindelijk zou worden ingezet om de vooraf ‘gemobiliseerde’ gehypothekeerde capaciteit te vervangen.
- 73 Deze verschillende criteria zullen met gezond verstand worden toegepast en de motivering van de beslissing van de Directie van de operaties en de informatie inzake bestuurlijke politie (DAO) terzake zal aan de desbetreffende zones via de DirCo worden medegedeeld. De effectieven zullen bij voorkeur worden

afgenomen binnen aangrenzende arrondissementen. De implementatie van de gehypothekeerde capaciteit is dus niet meer beperkt tot de provincie.

- 74 Zie punt 3 van de Richtlijn MFO-2 voor meer details.
- 75 Behalve wanneer een zone vrijwillig nalaat haar organiek kader op te vullen, zie punt 3 *in fine* van de MFO-2.
- 76 De lokale administratieve overheid (de burgemeester) kan dan: (1) ofwel het eens zijn met dat voorstel; (2) ofwel de korpschef gelasten met de leiding van de operatie met de door de DirCo vastgestelde middelen; (3) ofwel het niet eens zijn met de door de DirCo geplande middelen. In dit geval wordt de kwestie voorgelegd aan de Minister van Binnenlandse zaken die beslist.
- 77 Minister van Binnenlandse Zaken, Kamer, QRVA 51 052, p. 7962.
- 78 Ibidem.
- 79 Commissie ter Begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, o.c., p. 82.
- 80 Arbitragehof, 22 juli 2003, nr. 102/03.
- 81 Koninklijk besluit van 30 maart 2001 tot regeling van de rechtspositie van het personeel van de politiediensten (B.S. van 31 maart 2001), bevestigd door de programmawet van 30 december 2001 (B.S. van 31 december 2001).
- 82 Parl. St., Kamer, 2004-2005, nr. 1680.
- 83 B.S. van 29 juli 2005.
- 84 InfoNieuws nr. 1619, 21 juni 2005.
- 85 De twee grootste vakbonden.
- 86 Commissie ter Begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, o.c., p. 111.
- 87 Koninklijk besluit van 3 februari 2004 tot wijziging van verschillende teksten betreffende de rechtspositie van het personeel van de politiediensten (B.S. van 13 februari 2004).
- 88 Kamer, CRABV 51, COM 648, p. 7.
- 89 Idem, p. 8.
- 90 Het is open van 7 tot 18.30 uur, maar men wil het 24u op 24u en 7 dagen op 7 toegankelijk maken. Het aantal beschikbare plaatsen blijft evenwel nog beperkt. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft trouwens de intentie om zo vijf nieuwe kinderdagverblijven op te richten voor elke politiezone. Dit soort van faciliteiten biedt verschillende voordelen: (1) de politieagenten met kinderen zijn meer beschikbaar voor werk op het terrein; (2) het spoort vrouwen aan – die de kinderen vaker oppassen – om politieagent te worden.
- 91 Op het ogenblik waarop deze analyse wordt gemaakt.
- 92 Rekenhof, o.c., p. 5.
- 93 Activiteitenverslag 2003 van het Vast Comité van Toezicht op de politiediensten, o.c., p. 261.
- 94 Rekenhof, o.c., p. 4.
- 95 Kamer, CRABV 51, COM 658, p. 13.
- 96 Ibidem.
- 97 De aspiranten worden altijd door het federaal niveau aangeworven (want tijdens hun opleiding zijn ze ten laste van het federaal niveau).
- 98 Commissie ter Begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, o.c., p. 123.
- 99 Commissie ter Begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, o.c., p. 123.

-
- 100 Evaluatie van de hervorming van de politiediensten, o.c., p. 89.
- 101 Evaluatie van de hervorming van de politiediensten, o.c., p. 89.
- 102 Zie ook Commissie ter Begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, o.c., p. 119.
- 103 Zie ook Evaluatie van de hervorming van de politiediensten, o.c., p. 88.
- 104 Zie ook Commissie ter Begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, o.c., p. 119.
- 105 Zie ook Commissie ter Begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, o.c., p. 119.
- 106 Commissie ter Begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, o.c., p. 121.
- 107 Commissie ter Begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, o.c., p. 123.
- 108 Commissie ter Begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, o.c., p. 123.
- 109 Evaluatie van de hervorming van de politiediensten, o.c., p. 88.
- 110 Rekenhof, o.c., p. 44.
- 111 Algemene Beleidsnota van de federale politie en de geïntegreerde werking, Parl. St., Kamer, 2003-2004, nr. 0325/028, p. 10.
- 112 Dit verschil in percentage is te verklaren door het feit dat het federaal niveau verschillende ondersteunende diensten vervult ten bate van de geïntegreerde werking. Het zou niettemin mogelijk zijn het aantal Calogs te verhogen (van 3 tot 7 %) op lokaal niveau, wat zou neerkomen op een totaal van 20 % van het lokale personeelsbestand, waarbij niet mag worden vergeten dat er op lokaal niveau 28 331 politieambtenaren zijn tegenover 9 606 op federaal niveau.
- 113 B.S. van 29 december 2004.
- 114 Commissie ter Begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, o.c., p. 112.
- 115 Commissie ter Begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, o.c., p. 55.
- 116 Eindverslag van 3 februari 2005 over de Loonverwerking van de politie – Inventaris van bestaande en voorziene toekomstige problemen en voorstellen tot remediëring m.b.t. de voor de boekhouding noodzakelijke gegevens en bestanden.
- 117 Commissie ter Begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, o.c., p. 49.
- 118 Zie ook Commissie ter Begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, o.c., p. 53.
- 119 Evaluatie van de hervorming van de politiediensten, o.c., p. 87.
- 120 Evaluatie van de hervorming van de politiediensten, o.c., p. 83.
- 121 Zie ook Commissie ter Begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, o.c., p. 155.
- 122 Zie ook Commissie ter begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, o.c., p. 155.
- 123 Activiteitenverslag 2003 van het Vast Comité van Toezicht op de politiediensten, o.c., p. 177-179.
- 124 Wet van 7 mei 2004 tot wijziging van de wet van 10 april 1990 op de bewakingsondernemingen, de beveiligingsondernemingen en de interne bewakingsdiensten, de wet van 29 juli 1934 waarbij private milities verboden worden en de wet van 19 juli 1991 tot regeling van het beroep van privé-detective (B.S. van 3 juni 2004).
- 125 Zie Activiteitenverslag 2003 van het Vast Comité van Toezicht op de politiediensten, o.c.
- 126 Evaluatie van de hervorming van de politiediensten, o.c., p. 84.
- 127 Evaluatie van de hervorming van de politiediensten, o.c., p. 84.
- 128 As, Zutendaal, Opglabbeek, Bierbeek, Zottegem, Holsbeek, Hoegaarden, Erpe-Mere, Lede, Gooik, Herne, Bever, Galmaarden, Lennik, Pepingen, Malle, Kapelle-op-den-Bos, Londerzeel en Meise.

-
- 129 Als voorbeelden halen ze aan: het buitensporige personeelsstatuut dat op federaal niveau is onderhandeld, de financiering van het ASTRID-netwerk, de CIC's, de onroerende goederen die eigendom zijn van de Regie der Gebouwen, de uitrusting, enz.
- 130 Parl. St., Kamer, 2003-2004, nr. 0325/028.
- 131 Senaat, Handelingen nr. 3-97, p. 28.
- 132 Zie ook Commissie ter Begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, o.c., p. 22.
- 133 Koninklijk besluit van 2 april 2004 houdende de nadere regels inzake de berekening en de verdeling van de gemeentelijke dotaties in de schoot van een meergemeentenpolitiezone (B.S. van 28 april 2004).
- 134 Raad van State, arrest nr. 135.934 van 24 september 2004.
- 135 Koninklijk besluit van 7 april 2005 houdende de nadere regels inzake de berekening en de verdeling van de gemeentelijke dotaties in de schoot van een meergemeentenpolitiezone (B.S. van 20 april 2005).
- 136 Koninklijk besluit van 3 mei 2004 betreffende de overeenkomsten tussen de federale overheid en de politiezones inzake verkeersveiligheid (B.S. van 12 mei 2004).
- 137 Zoals bepaald in het ministerieel besluit van 9 juni 2004 betreffende de toekenning van de financiële hulp van de Staat aan de politiezones inzake Verkeersveiligheid Conventies (B.S. van 14 juni 2004).
- 138 Commissie ter Begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, o.c., p. 101.
- 139 Evaluatie van de hervorming van de politiediensten, o.c., p. 86.
- 140 Commissie ter Begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, o.c., p. 101-102.
- 141 Commissie ter Begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, o.c., p. 102-103.
- 142 De opleidingen moeten aan de nieuwkomers worden gegeven, maar ook aan de personeelsleden die al in dienst zijn.
- 143 B.S. van 11 augustus 2005.
- 144 Zie ook Commissie ter Begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, o.c., p. 26.
- 145 Zie ook Commissie ter Begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, o.c., p. 27.
- 146 Zie ook Commissie ter Begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, o.c., p. 27.
- 147 Artikel 44, tweede lid van de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt (B.S. van 22 december 1992).
- 148 Commissie ter Begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, o.c., p. 27.
- 149 Evaluatie van de hervorming van de politiediensten, o.c., p. 86.
- 150 Evaluatie van de hervorming van de politiediensten, o.c., p. 87.
- 151 Kamer, CRABV 51 COM 153.
- 152 Commissie ter Begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, o.c., p. 38.
- 153 Zie ook Evaluatie van de hervorming van de politiediensten, o.c., p. 87.
- 154 Zie ook Evaluatie van de hervorming van de politiediensten, o.c., p. 87.
- 155 Zie ook Commissie ter Begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, o.c., p. 38.
- 156 Koninklijk besluit van 5 juni 2004 houdende de toekenning van een toelage aan de lokale politie om zes centra 101 te beheren (B.S. van 2 juli 2004).
- 157 Activiteitenverslag 2003 van het Vast Comité van Toezicht op de politiediensten, o.c., p. 275.
- 158 Senaat, Handelingen nr. 3-97, p. 26.